

**Første erfaringsopsamling
om de problemstillinger
homo- og biseksuelle
samt stofmisbrugere
med anden etnisk baggrund end dansk
møder**

Indholdsfortegnelse

Forord.....	Side 3
Kommissorium.....	Side 4
1. Resume og anbefalinger.....	Side 5
2. Data om målgrupperne.....	Side 7
3. Københavns Kommunes målsætninger.....	Side 9
4. Kort review af nyere viden og praktiske erfaringer fra Danmark/København og fra udlandet mht. borgere af anden etnisk herkomst, der har præference for eget køn.....	Side 12
5. Kort review af nyere viden og praktiske erfaringer fra Danmark/København og fra udlandet mht. borgere af anden etnisk herkomst, der er stofmisbrugere.....	Side 26
6. Arbejdsgruppens foreløbige refleksioner og anbefalinger.....	Side 35
Litteraturliste.....	Side 41

Forord

Med budgetaftalen for 2005 blev der bl.a. besluttet en styrkelse af den minoritetsetniske indsats:

- ”*Styrke den minoritetsetniske indsats*
Parterne er enige om, at anmode Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen om at lave en holdningsbearbejdende indsats blandt minoritetsetniske danskere og deres familier og miljøer. I forvaltningens indsats skal indgå en opsamling af de problemstillinger homo- og biseksuelle samt stofmisbrugere med anden etnisk baggrund møder.

Der afsættes 0,4 mill. kr. hertil som finansieres indenfor Familie- og Arbejdsmarkedsudvalgets ramme”.

Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget besluttede efterfølgende den 8. december 2004, at disponere 0,4 mill. kr. til holdningsbearbejdende indsats blandt minoritetsetniske danskere og deres familier og miljøer, mht. homo- og biseksuelle samt stofmisbrugere med anden etnisk herkomst end dansk, ved prioritering af dette indsatsområde for Puljen til integrationsfremmende tiltag 2005.

Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget fordelte den 22. juni 2005 midlerne til konkrete aktiviteter. Evalueringer fra disse aktiviteter foreligger først medio 2006, hvorfor indeværende erfaringsopsamling er den første af i alt to erfaringsopsamlinger, der gennemføres på baggrund af budgetaftalen 2005.

Første erfaringsopsamling omhandler på ovenstående baggrund:

- Data om målgrupperne.
- Kort gennemgang af de fastsatte politiske mål i Københavns Kommune med relevans for erfaringsopsamlingen.
- Kort review af nyere danske og udenlandske undersøgelser m.v. samt praktiske erfaringer fra København og fra udlandet, som er Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen bekendt i relation til borgere med anden etnisk herkomst og med præference for eget køn.
- Kort review af nyere danske og udenlandske undersøgelser m.v. samt praktiske erfaringer fra København og fra udlandet, som er Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen bekendte, i relation til borgere med anden etnisk herkomsts stofmisbrug.
- Arbejdsgruppens foreløbige refleksioner herover og anbefalinger som følge heraf.

Kommissorium

Arbejdsgruppen har til formål:

- At beskrive de eksisterende erfaringer .
- At beskrive Københavns Kommunes gældende målsætninger og aktiviteter.
- At opsamle erfaringer fra de aktiviteter Københavns Kommune støtter indenfor området, herunder aktiviteter der modtager støtte fra Puljen til integrationsfremmende tiltag
- At komme med evt. anbefalinger på baggrund af ovenstående.

Arbejdsgruppens arbejde skal på den baggrund bl.a. omhandle:
review af eksisterende viden på området, herunder:

- Danske og udenlandske rapporter m.v.
- Erfaringer fra Københavns Kommunes aktiviteter, bl.a. rådgivningscentre.
- Erfaringer fra frivillige aktiviteter, herunder de af Puljen til integrationsfremmende tiltag og Brobygningspuljen støttede aktiviteter hos Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske.
- Opsamling af erfaringer fra aktiviteter støttet af Puljen til integrationsfremmende tiltag 2005.

Idet aktiviteter fra Puljen til integrationsfremmende tiltags aktiviteter kan afholdes indtil 1. juli 2006, skal arbejdsgruppens rapport afgive over to omgange, hhv.:

- Første del-rapport om eksisterende erfaringer, i efteråret 2005.
- Andel del-rapport om erfaringer fra aktiviteter støttet af Puljen til integrationsfremmende tiltag 2005, i efteråret 2006.

Deltagere i arbejdsgruppen

Arbejdsgruppen består af:

- Anders Pedersen, gadeplansmedarbejder, Rådgivningscenter Amager.
- Ali Sikander Hayat, socialpædagog, Rådgivningscenter Vest.
- Peter Ege, socialoverlæge, K07 Voksne med særlige behov.
- Eva Stokbro Jensen, fuldmægtig, K0 7 Voksne med særlige behov.
- Johan Kehler, specialkonsulent, K03 Arbejdsmarked / ØPA 3.

Arbejdsgruppen ledes og serviceres af K03 Arbejdsmarked / ØPA 3.

I arbejdet inddrages relevante ad-hoc medlemmer, fx fra de frivillige organisationer der arbejder med holdningsbearbejdende indsatser blandt minoritetsetniske danskere og deres familier og miljøer mht. homo- og biseksuelle samt stofmisbrugere med anden etnisk herkomst end dansk.

Der er udover Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens egne erfaringer indhentet oplysninger til erfaringsopsamlingen fra:

- Sundhedsforvaltningen.
- Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen.
- Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske.
- Mændenes hjem.

1. Resume og anbefalinger

Første del af erfaringsopsamlingen viser:

- At borgere af anden etnisk herkomst end dansk med seksuel præference for eget køn, alt andet lige, må vurderes at have større risiko for isolation, psykiske problemstillinger, herunder selvmordsforsøg og tvang / social kontrol fra egen familie / miljø, end tilsvarende danske borgere.
- At det må vurderes, at Københavns Kommunes service for borgere af anden etnisk herkomst end dansk med præference for eget køn i dag ikke er fuldt ud fyldestgørende
- At det må vurderes, at der er behov for en bredere informationsindsats overfor unge og deres familier omkring det at have præference for eget køn, bl.a. også med henblik på forebyggelse af æresrelateret vold og hate-crimes.
- Misbrugere med anden etnisk baggrund end dansk ses i behandlingssystemet, men er underrepræsenterede i forhold til deres andel af Københavns befolkning. Det er vurderingen, at misbruget for førstegenerationsindvandrernes vedkommende oftest har baggrund i sociale forhold og/ eller oplevelser med krig, tortur, forfølgelse mv. i hjemlandet.
- Det er vurderingen, at borgere med anden etnisk baggrund i mindre grad har kendskab til mulighederne for behandling.
- Den manglende viden på området giver dårlige forhold for at tilrettelægge eventuelle særlige forebyggelses- og behandlingsindsatser og vurdere behovet herfor.
- Analyser fra udlandet peger på, at jo mere integreret en minoritetsgruppe bliver, jo større er risikoen for, at den også integrerer misbrugsvanerne. Det er således muligt, at der på sigt vil komme langt flere behandlingskrævende stofafhængige med etnisk minoritetsbaggrund. Der er ligeledes risiko for, at den meget lille andel af kvinder med etnisk minoritetsbaggrund, der er stofafhængige vil stige i takt med en stigende integration i det danske samfund.

På den baggrund har arbejdsgruppen følgende forslag til tiltag / indsatser:

- At der rettes henvendelse til Staten om etablering af et udviklingsprojekt omkring rådgivning af borgere af anden end dansk med præference for eget køn, deres familier og miljøer i København, i samarbejde med relevante interessenter, herunder Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske

Og at der i udviklingsprojektet bl.a. arbejdes konkret med:

- Inddragelse af etniske minoritetsforeninger m. flere i generel informations- og formidlingsarbejde som led i diskriminationsforebyggelse.
- Åben anonym rådgivning, såvel i nattelivet som via nettet.
- Identitetsskabende aktiviteter.
- Familiegrupper.
- Hjemmesider på relevante sprog med informationer om rådgivnings- og aktivitetstilbud.
- Forebyggelse af diskrimination internt i de homo-/biseksuelle/lesbiske miljøer.
- Information til unge, deres familier og miljøer, bl.a. med henblik på forebyggelse af æresrelateret vold og hate-crime samt styrkelse af identitetsdannelsen hos unge med præference for eget køn.

- Efteruddannelses tilbud for rådgivere, vejledere, lærer, politibetjente m.fl. mht. de problemstillinger som unge med præference for eget køn oplever, herunder forebyggelse af strukturel diskrimination.
- At mulighederne for etablering af et internationalt samarbejde om erfaringsudveksling og metodeudvikling mht. rådgivning af homo- og biseksuelle af anden etnisk herkomst end dansk, deres familier og miljøer undersøges.
- I dansk sammenhæng er der ikke megen viden om, hverken omfanget af misbrug, eller om, hvorvidt det er nødvendigt med særlige indsatsområder eller behandlingstilgange. Det anbefales derfor, at man skaffer sig større viden om sådanne forhold mhp. at kunne forebygge en eventuel udvikling mod stigende misbrug blandt minoritetsgrupper og sikre en bedre behandlingsindsats.
- De forskellige praktiske erfaringer, der er undervejs på området samt den kommende undersøgelse fra Socialministeriet og ALS Research forventes inden for den nærmeste fremtid at pege på mere konkrete behov for indsatser i en dansk kontekst.

➤ 2. Data om målgrupperne i København

2.1 Homo- og biseksuelle af anden etnisk herkomst end dansk

Der er ikke nogle umiddelbare opgørelser om borgeres seksuelle præference. Det antages generelt jf. oplysninger fra Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske at ca. 10 pct. i en population har præference for eget køn¹.

Følgende tabel 1 viser fordelingen af borgere i Københavns Kommune over og under 15 år, hhv. alle borgere og borgere af anden etnisk herkomst end dansk, i antal og i pct. pr. 1. januar 2005

Tabel 1- Fordelingen af borgere i Københavns Kommune over og under 15 år, hhv. alle borgere og borgere af anden etnisk herkomst, i antal og i pct. pr. 1. januar 2005

Alder	Københavnere	Københavnere i procent	Københavnere med anden etnisk herkomst end dansk	Københavnere med anden etnisk herkomst end dansk i pct.
Under 15 år	74.968	15	19.753	21
Over 15 år	427.394	85	75.646	79
I alt	502.362	100	95.399	100

Tal fra Københavns Kommunes statistiske kontor.

Under forudsætning af at antagelsen om ca. 10 pct. er korrekt, kan det estimeres at ca. 7.565 borgere i København af anden etnisk herkomst end dansk, som er over den seksuelle lavalder, har præference for eget køn, svarende til ca. 1,77² pct. af befolkningen i København over den seksuelle lavalder. Det bemærkes herudover:

- At aldersfordelingen i tabel 1 betyder, at det må forventes at der på sigt bliver flere borgere af anden etnisk herkomst end dansk med seksuel præference for eget køn i Københavns Kommune
- At det er et kendt adfærdsmønster at homo-/biseksuelle og lesbiske søger til områder, hvor der opleves at være større tolerance. Dette betyder at storbyer generelt kan antages at have en overrepræsentation af homo- og biseksuelle samt lesbiske i forhold til befolkningssammensætningen generelt. Såfremt det antages at samme mønster er gældende for homo-, biseksuelle og lesbiske med etnisk minoritetsbaggrund, kan det antages at der er flere i København med præference for eget køn, end det umiddelbart estimeres.

Til gengæld er det også i forvejen kendetegnende, at etniske minoriteter i forvejen søger til storbyområder, bl.a. som følge af en oplevelse af bedre livskvalitet, f.eks. i relation til sikkerhed / egen identitet og mulighed for at få arbejde. Forhold, der

¹ Dette skøn bygger Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske på Alfred Kinsey's undersøgelser i USA. LBL oplyser herudover, at Gallup i 1997 gennemførte en undersøgelse i Danmark, som viste at ca. 12% af alle mænd og ca. 8% af alle kvinder følte sig hovedsageligt homoseksuelle.

betyder at en evt. overrepræsentation som følge af antagelse om mere tolerance i forhold til præference for eget køn kan antages at blive udlignet blandt borgere af anden etnisk herkomst end dansk som følge af den generelle søgning til storbyen blandt borgere af anden etnisk herkomst end dansk.

2.2 *Stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end dansk*

13 pct. af alle brugere i behandling for stofmisbrug i Københavns Kommune har en anden etnisk baggrund end dansk. Blandt dem er 90 pct. 1. generationsindvandrere. Blandt nye i behandling i 2003 og 2004 har 18 pct. en anden etnisk baggrund end dansk, hvoraf også langt hovedparten tilhører gruppen af 1. generationsindvandrere.

Gruppen af misbrugere med anden etnisk baggrund end dansk er ikke overrepræsenteret blandt de behandlingssøgende, set i relation til deres andel af befolkningen i København. Snarere er andengenerationsindvandrere underrepræsenterede i behandlingssystemet i forhold til deres andel af den yngre befolkning i København. Der må imidlertid formodes at være et stort og uregistreret mørketal, når det drejer sig om behandlingskrævende misbrugere blandt etniske minoriteter, der er vokset op i Danmark.

Blandt 1. generationsindvandrere er der en gruppe, der som flygtninge har været udsat for tortur, krig og andre traumatiserende hændelser. Gruppen præsenterer en række psykiske problemer og deres problemer skal derfor løses i samarbejde mellem behandlingssystemet og socialpsykiatrien, psykiatrien og tilbud til torturofre.

3. Københavns Kommunes målsætninger

Indsatser for borgere af anden etnisk herkomst tager sit udgangspunkt i, at serviceydelserne tilpasses således, at der også tages hensyn til flygtninge og indvandreres særlige forudsætninger og behov, i overensstemmelse med Borgerrepræsentationens beslutning den 14. juni 2000 om Københavns Kommunes integrationspolitik³.

Indsatserne for borgere af anden etnisk herkomst end dansk er hermed som udgangspunkt en integreret del i - og udføres sammen med – den bydækkende service for alle borgere i København.

Indsatserne for homo-/biseksuelle og lesbiske borgere samt borgere der er stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end dansk, er hermed et element i de specifikke politikker, der fastlægges af de respektive fagudvalg, indenfor de af Borgerrepræsentationens vedtagne strategier og målsætninger.

Udover førnævnte omhandler Københavns Kommunes overordnede integrationspolitik, med særlig relevans for borgere af anden etnisk herkomst end dansk, der er homo- eller biseksuel eller lesbisk og / eller stofmisbrugere bl.a. følgende målsætninger:

- Københavns Kommune arbejder for, at flygtninge og etniske minoriteter føler sig velkomne og respekterede som ligeværdige medborgere
- Det er Københavns Kommunes opgave at bidrage til, at de etniske mindretal bliver selvforsørgende, aktive og handlingskompetente borgere, som tager et medansvar for Københavns udvikling
- Københavns Kommunes integrationspolitik retter sig mod alle borgere, som på grund af deres etniske baggrund har særlige behov
- Integration er en livslang proces, som omfatter alle borgere. En gensidig integration kræver forståelse og en åben dialog.

Ovennævnte elementer indgår hermed i tilrettelæggelse af de specifikke politikker. Af målsætninger her med særlig relevans for erfaringsopsamlingen er bl.a.:

- Kommuneplan 2005
- Folkesundhedsplanen
- Sektorplan for stofmisbrugere 2005 – 2007.

3.1 *Kommuneplanen*

Borgerrepræsentationen vedtog den 12. maj 2005 forslag til Kommunalplan 2005. Forslaget er for indeværende i offentlig debat til 20. september 2005. Der er ikke med Kommunalplan 2005 fastsatte specifikke mål i forhold til borgere af anden etnisk herkomst end dansk med præference for egent køn og / eller stofmisbrug, dette også i overensstemmelse med at integrationsindsats indgår som et element blandt flere i udviklingen af København.

³ Det bemærkes, at Borgerrepræsentationen den 2. juni 2005 har besluttet at der skal udarbejdes forslag til ny integrationspolitik. Denne forventes behandlet af Borgerrepræsentationen juni 2006. Familie- og Arbejds-markeds udvalget har den 24. august 2005 (FAU 386/2005) anbefalet Det Rådgivende Integrationsudvalg, at seksualitet indgår som tema i drøftelserne af den nye integrationspolitik..

Jf. Kommuneplanen skal København Kommune i de kommende år bl.a. arbejde for:

- København skal være en økonomisk, social, kulturel og miljømæssig bæredygtig storby,
- København skal være en åben storby, som hilser investorer, kreative ideer, nye borgere og turister velkommen,
- København skal være en mangfoldig storby med variation og kvalitet i boligformer, erhverv, kultur- og fritidstilbud, som skaber grobund for, at mange forskellige livsformer kan udfolde sig i byen.

Der skal i sammenhæng med ovenstående mål erindres om at jf. ”The Rise of the Creative Class” er en af de væsentligste parameter for en by’s positive udvikling, byens profil / ry / brand for accept / tolerance. En af parametrene i dette er bl.a. en by’s gay-index. Dvs. at det antages at jo større tolerance en by besidder, jo flere homoseksuelle / lesbiske borgere er der i byen. Dette også jf. omtalen under data om storbyers tiltrækningskraft.

3.2 *Folkesundhedsplanen*

Borgerrepræsentationen vedtog den 4. oktober 2001 mål for arbejdet med folkesundheden. Der er ikke specifikke mål i forhold til borgere af anden etnisk herkomst end dansk med præference for egent køn og / eller stofmisbrug, dette også i overensstemmelse med at integrationsindsats indgår som et element blandt flere i udviklingen af København.

Målene for folkesundhedsplanen omfatter bl.a.:

- Københavnerne skal have ret til forebyggelse
- Københavnernes gennemsnitlige levetid skal forlænges ved at færre dør i en ung alder
- Den sociale ulighed i sundhed skal mindskes
- Københavnernes sundhed og livskvalitet skal fremmes

Under de overordnede mål vedtages løbende nye handleplaner. En af de gældende handleplaner omhandler borgere med anden etnisk herkomst end dansk, mens en anden omfatter unge med fokus på tobak, alkohol og stoffer.

I handleplanen for Unge som målgruppe med fokus på tobak, alkohol og stoffer er der bl.a. følgende overordnede og mere langsigtede målsætninger mht. unge og stofmisbrug:

- Styrke unges viden samt personlige og sociale kompetencer til at vælge det gode liv, der omfatter sundhed og positiv livskvalitet
- Mindske antallet af unge, der eksperimenterer med hash og andre illegale stoffer
- Give mulighed for tidlig vejledning, støtte og behandling til unge i forbindelse med misbrug.

I handleplanen for etniske minoriteter er der bl.a. følgende overordnede indsatsmål mht. borgere af anden etnisk herkomst end dansk:

- Der skal udvikles målrettede forebyggende tilbud til etniske minoriteter på livsstilsområdet – det skal ske i samarbejde med de etniske minoriteter.

3.3 *Sektorplan for stofmisbrugere 2005 - 2007.*

Der er ikke med sektorplanen 2005 – 2007 specifikke kvalitetsmålsætninger og kvalitetsmål i relation til borgere af anden etnisk herkomst end dansk med stofmisbrug, dette også i overensstemmelse med at integrationsindsats indgår som et element blandt flere i servicen for borgerne.

Mht. borgere med stofmisbrug er der følgende overordnede kvalitetsmål:

- ”Behandlingssystemet skal tilbyde behandling, der modsvarer de forskellige brugergrupperes behov, hvilket sikres gennem et varieret og tilstrækkeligt udbygget behandlingssystem (kvalitativt og kvantitativt) og gennem brobygning til tilgrænsende tilbud”

Mht. indsatsen for unge er endvidere følgende kvalitetsmål særligt relevant i forhold til erfaringsopsamlingen:

- ”Unge, der udvikler et vanemæssigt forbrug af stoffer og som er i risiko for at begå kriminalitet, udvikler andre sociale eller psykiske skader, relateret til stofmisbrug skal tidligt i forløbet motiveres til at ændre den risikofyldte adfærd. Dette skal ske ved at den forebyggende og behandlende indsats koordineres, og at der er garanti for behandling”

Som led i denne er det bl.a. hensigten at udarbejde en informationsstrategi, der skal synliggøre og lette adgangen til behandling i Københavns Kommune for unge – herunder unge med anden etnisk baggrund end dansk.

4. **Kort review af nyere viden og praktiske erfaringer fra Danmark/København og fra udlandet mht. borgere af anden etnisk herkomst, der har præference for eget køn**

Følgende kapitel gennemgår først kort de større nyere undersøgelser, rapporter m.v. fra ind- og udlandet mht. borgere af anden etnisk med præference for eget køn, som er Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen bekendt. Det antages hermed ikke, at der ikke forefindes yderligere relevante undersøgelser m.fl. der kan bidrage til afdækning af de problemstillinger, homo- og biseksuelle samt lesbiske borgere af anden etnisk herkomst end dansk møder.

Idet erfaringerne mht. områderne i dag primært kommer fra udlandet, gives der først en kort gengivelse af de udenlandske analyser og herefter danske/københavnske analyser. Med kort menes at hovedkonklusioner forsøges gengivet, hvilket betyder at nuancer, forbehold m.v. går tabt.

Herefter følger så kortfattet gengivelse af de konkrete erfaringer fra aktiviteter for målgruppen i København samt fra andre lande/storbyer i EU, der er Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen bekendt..

4.1 Analyser m.v. fra andre lande / storbyer i EU

Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen har umiddelbart kendskab til følgende 6 større rapporter m.v.:

- *"Ethnic minority gay men – Redefining community, restoring identity"* af Peter Keogh, Laurie Henderson og Cathrine Dodds, Sigma Research, February 2004.

Rapporten analyserer via kvalitative interview de problemstillinger 2 forskellige grupper af homoseksuelle mandlige 1. generationsindvandrere i England / London har i forholdt til egen identitet, familie, miljø(er) og samfundet. Udgangen for analysen er forebyggelse af sygdom, forstået i bredeste form.

De homoseksuelle er hhv. borgere (sorte) fra Caribien og borgere (hvide) fra Irland. Baggrunden for valget af de to grupper skal ses i lyset af, at irske mænd statistisk også oplever en lang række af de problemstillinger i England, ikke mindst i forhold til helbred, som er kendetegnende for andre minoritetsgrupper, uanset det forhold at irere umiddelbar kan opfattes som en del af majoriteten, dvs. indtil de anvender det engelske sprog. Valget af de to vidt forskellige grupper antages hermed at giver analytisk værdi i forhold til at isolere generelle faktorer, der påvirker identitetsdannelsen og hermed livsform.

Analysen viser, at det er kendetegnede for begge grupper, at kulturelle værdibærende elementer og social kontrol, som ikke mindst udtrykkes internt via familierelationer/-forpligtigelser og eksternt via lokalsamfundets kirke(r) / religion(er) betyder, at mange finder det nødvendigt at skjule deres seksualitet overfor egen familie og oprindelsesmiljøer, såfremt de ønsker at bevare deres sociale / familiemæssige tilhørsforhold, efter de har erkendt egen seksuel præference.

Diskretion omkring ens seksualitet er hermed en valid og hensigtsmæssig strategi for homoseksuelle, som ønsker at fastholde egen selvforståelse / identitet i familie og lokalmiljø. Dvs. at et sådan valg ikke skal ses som en "livsløgn", men som en aktiv livsvalg om kontrol med information om egen seksualitet, som sikre den enkelte borger mulighederne for at opnå en personlig identitet, der ikke er knyttet (alene) til det at være homoseksuel.

Det bemærkes herudover i rapporten,:

- At der også internt i de homoseksuelle miljøer opleves etnisk diskrimination, ikke mindst baseret på forventninger / stereotyper knyttet til seksualiteten hos specifikke etniske minoriteter, men også i forhold til den service der ydes homoseksuelle generelt, fordi de etniske minoriteters værdier og prioriteringer ikke erkendes eller støttes.
- At samtlige respondenter i analysen på et eller andet tidspunkt har været i kontakt med psykiatritilbud i forbindelse med problemstillinger, strækkende fra stofmisbrug over samlivsproblemstillinger til lav selvværd og det at erkende egen seksuel præference.

Rapporten anbefaler på baggrund af sin analyse bl.a.,:

- At styrke de etniske familiers evne til at understøtte deres sønner / brødrers / partners valg af seksuel præference for eget køn.
- At styrke skolernes evne til at undervise etniske minoritetsdrengene i strategier for at organisere deres intime, økonomiske og arbejdsliv samt udfordrer deres forståelse for hvilke maskuline former og seksuelle muligheder, der er mulige for dem.

Det bemærkes, i forhold til anbefalingerne, at da rapporten alene beskæftiger sig med mænd, er anbefalingerne tillige knyttet til mænd. Det antages at anbefalingerne i vidt omfang også har relevans i forhold til kvinder.

- *"Hedersrelateret vold mot ungdomar på grund af sexuell läggning" af Hans Knutagård og Elisabet Nidsjö, RFSL Rådgivningen Skåne, Skåne i Utveckling 2004:24*

Redegørelsen er udført på vegne af Länsstyrelsen i Skåne og omfatter dels spørgeskemaundersøgelse til skoler, gymnasier, socialforvaltninger og politiet m.fl. om kendskab til borgere, der har været udsat for æresbetinget vold som følge af seksuel præference og dels spørgeskemaer / interview med primært unge homo- / biseksuelle og lesbiske som har været udsat for æresbetinget vold. Et flertal af disse var borgere af anden etnisk herkomst end svensk.

Rapporten konkludere:

- At æresrelateret vold overfor unge pga. seksuel præference for eget køn ikke er signifikant for en kultur, etnicitet eller religion. Det finder sted der, hvor der findes en heteroseksuel norm i en hæderskultur, som kræver vold for at tvinge medlemmerne af denne tilbage til kulturen eller ekskludere dem.

- At unge der opvokser med en sådan baggrund og har seksuel præference for eget køn er i risiko for traumatiske hændelser og har det dårligt. For visse fører dette til et selvdestruktivt liv, herunder selvmordstanker.
- At disse unge er usynlige i skolen, i socialarbejdet og hos politiet. Antagelig dels pga. af manglende viden om seksualitet, unges seksuelle udvikling samt de særlige forhold for homo- / biseksuelle og lesbiske unge, dels fordi der ikke er iværksat særlige målrettede tiltag for denne gruppe af unge. Herudover kommer problemstillinger med de unges manglende tillid / kendskab til de offentlige tilbud og frygt for konsekvenserne ved f.eks. at melde egen familiemedlemmer / medlemmer af miljøet til politiet for krænkelser.

Rapporten anbefaler på den baggrund bl.a.:

- Grundlæggende efteruddannelse af personalet på skoler, socialforvaltninger m.v. omkring seksualitet og æresrelateret vold.
 - Etablering af samtalegrupper for de unge.
 - Information og mødemuligheder, bl.a. via internettet.
 - Intensiveret arbejde omkring forebyggelse af æresrelateret vold pga. seksuel præference for eget køn.
- *"Lesbiske og homofile med innvandrerbakgrunn – En pilotundersøkelse" af Bera Ulstein Moseng, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, NOVA Rapport 14/2003*

Rapporten foretager gennem kvalitative interview med unge 1. generationsindvandrere og data om unge i Norge / Oslo beskrives de særlige problemstillinger der knyttes til at være af anden etnisk minoritet og homoseksuel.

Analysen er et pilotprojekt, der primært har til opgave at anviser temaer og problemstillinger for fremtidige studier.

Det er analysens hovedkonklusioner,:

- At hovedparten af de særskilte problemstillinger for homoseksuelle / lesbiske fra etniske minoriteter, som bl.a. kommer til udtryk i form af en overrepræsentation af psykiske problemstillinger blandt unge homoseksuelle / lesbiske af anden etnisk herkomst set i forhold til befolkningen som helhed, skyldes at de unge lever i skæringspunktet mellem vestlige og ikke-vestlige forståelsesformer af kærlighed mellem parter af samme køn.

Dvs. at de særlige problemstillinger typisk kan tilskrives at det at være homoseksuel / lesbisk / have seksuel relation til partner af samme køn, i ikke-vestlige miljøer tit opfattes som midlertidige og tidsbestemte aktiviteter før indgåelse af det egentlige: Ægteskab og reproduktion. De to elementer, som anses for det bærende i familien, også i den sociale kontrol, som familien repræsenterer, i en ikke-vestlig forståelse.

Heroverfor står så en typisk vestlig forståelsesramme, som er baseret på den enkeltes identitet som homoseksuel / lesbisk, og hvor den familiemæssige tilknytning er sekundær i identitetsdannelsen.

De unge homoseksuelle / lesbiske med minoritetsbaggrund befinder sig hermed i en vanskelig situation, hvor de skal være i stand til at forene modsætninger mellem en vestlig homoseksuel livsstil og de forventninger / krav de møder fra deres eget miljø.

Det er af samme årsag en af rapportens konklusioner, at det ikke er specifikke religionstilhørsforhold, som fx at man er muslim, der nødvendigvis giver anledning til de særlige problemstillinger de unge oplever ved erkendelse af seksuel præference for eget køn, men den sociale kontrol som kommer til udtryk i de etniske minoritetsfamiliens forventninger og krav til de unge. Krav som de unge typisk også selv er bærer af – og hermed udøver overfor sig selv.

På baggrund af familiens sociale kontrol har problemstillingen mht. det at være homoseksuel / lesbisk en del sammenfald i forhold til de problemstillinger unge med minoritetsbaggrund generelt kan opleve i forhold til arrangerede / tvangsægteskaber. En problemstilling som netop af samme årsag også kan blive aktuel for netop unge homoseksuelle / lesbiske, hvis de udviser en ”uhensigtsmæssig” adfærd.

- At flere etniske unge homoseksuelle / lesbiske med etnisk minoritetsbaggrund på den baggrund vælger at etablere egne (skjulte) netværk og ikke ønsker / tør anvende generelle tilbud for homoseksuelle / lesbiske, idet identifikation som homoseksuel / lesbisk vil betyde tab af de familierelationer / -liv, som er af stor betydning for de homoseksuelle / lesbiske med minoritetsbaggrunds levevilkår og livskvalitet.

Det er på ovenstående baggrund rapportens anbefaling at fremtidige analyser lægger vægten på analyse af indvandrerfamilier som social institution, idet familien repræsenterer en væsentlig ressource for unge med minoritetsbaggrund, og at løsningen for mange af de vanskeligheder og konflikter unge homoseksuelle og lesbiske oplever i forhold til familie og nærmiljø er i familien og ikke i samfundet.

- *”Homofil ungdom med innvandrerbakgrunn – en forstudie til dokumentarfilm” af Hans Morten Skivik, Maren Arna Eide og Karin Dammen Nikolaisen, Oslo 2003*

Rapporten er led i produktion af en dokumentarfilm om homoseksuelle / lesbiske med anden etnisk herkomst end norsk og omfatter kvalitative interview med 12 unge homoseksuelle / lesbiske af anden etnisk herkomst end norsk.

Blandt rapportens konstateringer er bl.a.:

- At flere af respondenterne drømmer om en forbedring af deres relationer til forældrene og at forældrene skal acceptere deres seksuelle præference for eget køn. Det tilkendegives af flere af respondenterne, at de har mistet venner eller er brudt med eget etnisk miljø, som følge af, at de udøver deres seksuelle præference åbent.

- At flere af respondenterne opfatter sig som religiøse og har tilpasset deres tro i overensstemmelse til det forhold at de også har seksuel præference for eget køn.
- At flere af de kvindelige respondenter har oplevet positiv diskrimination i det lesbiske miljø, mens en mandlig respondent har oplevet mere negativ diskrimination i det homoseksuelle miljø. Et forhold respondenten tilskriver den generelle negative udviklingen i Norge mht. diskrimination.

Rapporten finder mht. forebyggende arbejde bl.a.:

- At enkelte mener, at der bør være dialog med religiøse ledere.
 - At overraskende få mener, det er vigtigt at homoseksuelle / lesbiske af anden etnisk herkomst end norsk står offentligt frem.
 - At internettet bør anvendes som informations- og kommunikationskanal.
 - At flere ønsker egne grupper for homoseksuelle / lesbiske med minoritetsbaggrund.
 - At nogle ønsker et styrket kompetenceniveauet hos sundheds- og rådgivningstjenesterne.
 - At mange finder holdningsbearbejdende indsats i skolerne væsentlig.
- *"A Minority within A Minority: British Non-heterosexual Muslim" af Andrew Yip, 2003, End of Award Report for the Economic & Social Research Council, England.*

Rapporten er baseret på bl.a. 42 kvalitative interview med homoseksuelle / lesbiske muslimer af asiatisk herkomst i Storlondon / Sydengland.

Rapporten undersøger hvorledes hvilke strategier homoseksuelle / lesbiske muslimer anvender i deres livsform / identitet på eget niveau, interpersonelt (forhold til familie / miljø) og i forhold til samfundet som sådan, med udgangspunkt i deres trostilhørsforhold, som i dag, i lighed med f.eks. katolicisme / kristendom, er negativ overfor seksuel præference for eget køn.

Rapporten viser at der anvendes flere forskellige strategier:

- På individniveau opereres der typisk med:
 - Nedtone / forlade religiøs tilhørsforhold.
 - Segregerede livsverdner, hvor seksualitet håndteres i en og religion/familie-/miljø i en anden.
 - Reformering af religion, via kritik af eksisterende fortolkninger og ny-fortolkning. Det bemærkes, at denne gruppe af homoseksuelle / lesbiske muslimske er den mindste, men mest aktive i støttegrupper m.v. og mest åben om egen seksuel præference.
- På interpersonelt niveau opereres der med:
 - Forlade religiøst tilhørsforhold og hermed familie / miljø.
 - Blive gift og evt. efterfølgende skilt, når forpligtigelser i forhold til familie / reproduktion er overholdt. Det beskrives at så længe ens personlige adfærd er diskret, påvirkes egen / families status typisk ikke.

Det bemærkes, at offentlig kendskab til seksuel præference typisk af familie / miljø opleves som et angreb på familiens / miljøets kultur, etniske tilhørsforhold m.v. og hermed på familiens / miljøets identitet, ikke mindst i deres situation som minoritet.

- På samfundsniveau opereres der med:
 - Generel anvendelse af homoseksuelle / lesbiske miljøer, idet dog flere af respondenterne har bekymringer i forhold til afsløring, ligesom anvendelse af alkohol og diskrimination betyder, at flere ikke anvender klubber / diskoteker / barer men andre typer af mødesteder som fx caféer og bogforretninger. Det bemærkes, at det særligt er de lesbiske der oplever negativ diskrimination i form af bl.a. forventninger til seksuel adfærd / rådighed.
 - Hjælp til selvhjælpsgrupper, som er en væsentlig aktivitet / støtte for unge muslimer, der ikke endnu har udviklet deres identitet, såvel ved at tilvejebringe "sikre" steder i deres identitetsudvikling som ved drøftelse af religiøs selvforståelse som homoseksuel / lesbisk.

Rapporten anbefaler på baggrund af ovenstående især støtte til selvhjælpsgrupper.

- *"Som en kamel med två pucklar – Om homosexuella invandrare i Sverige"*
af Thomas Haansbæk, Statens Folkhälsoinstitut nr. 2002:4

Rapporten har til formål at beskrive hvordan det er at være homoseksuel og indvandrer i det svenske samfund, og er baseret på kvalitative interview med 1. generations-indvandrere. Hovedparten af respondenterne er bosiddende i de urbane områder i Sverige. Dette i kraft af, at indvandrere generelt er bosiddende i storbyer, men kan også tilskrives de muligheder, som storbyen jf. respondenterne giver i relation til udøvelse af seksuel præference for eget køb.

Det skal i den forbindelse bemærkes, at jf. rapporten er den respondent, der er bosiddende i et ruralt område, den respondent der har oplevet færreste problemstillinger / mindst diskrimination knyttet til den dobbelthed der er at være såvel indvandrer som homoseksuel / lesbisk. Et forhold, der bl.a. tilskrives at lokalområdet dels kender respondentens partner fra barnsben, dels at lokalområdets beboersammensætning er underrepræsenteret mht. borgere af anden etnisk herkomst, set i forhold til befolknings-sammensætningen generelt i Sverige.

Rapportens hovedkonklusioner omfatter bl.a.:

- At langt de fleste har baggrund i samfund / kulturer, hvor vægten i et forhold er reproduktion, hvilket betyder at homoseksuelle / lesbiske i højt omfang skjuler deres seksuelle præference, såfremt de ikke ønsker at opleve brud med familie / miljø og / eller ønsker at beskytte deres familie mod skam / udstødelse.

For de respondenter i undersøgelsen, hvor den seksuelle præference er kendt af familie / miljø, har det i alle tilfælde betydet, at familierelationerne er blevet påvirket negativt.

- At familiens støtte, eller mangel på samme, er en væsentligt element for tyngden af de problemstillinger, homoseksuelle / lesbiske møder i deres liv.
- At seksuel interesse for eget køn typisk kommer til udtryk tidligt, hvorfor de unge let oplever sig som anderledes / isolerede i forhold til andre unge.
- At for homoseksuelle / lesbiske, der har netværk med såvel andre homoseksuelle / lesbiske som med hetroseksuelle indvandrere / svenske, er det kendetegnede at de har en segregeret livsstil, hvor de forskellige netværk ikke mødes.
- At der blandt de homoseksuelle / lesbiske af anden etnisk herkomst er et stort ønske om at finde en partner med samme oprindelse som en selv. Baggrunden herfor er bl.a. ønsker som anvendelse af eget sprog, fælles traditioner samt opfattelse af, at man har større mulighed for at forstå hinanden.
- At alle respondenter i undersøgelsen på et eller flere tidspunkter har en eller flere psykiske problemstillinger. Det bemærkes, at med baggrund i målgruppen af 1. generationsindvandrere, har de psykiske problemstillinger tilknytning til oplevelser i oprindelseslandet.
- At et flertal af respondenterne har oplevet diskrimination og at risikoen for at blive udsat for krænkelser / vold stiger med, hvor åbenlyst man lever som homoseksuel / lesbisk.

Det bemærkes, at respondenterne ikke har oplevet diskriminering fra myndighedsside i forhold til seksuel præference, men alene i forhold til etnisk tilhørsforhold. Det er samtidig kendetegnede, at de homoseksuelle / lesbiske 1. generationsindvandrere typisk vurderes at være godt integreret i det svenske samfund.

Krænkelser / vold opleves udøvet af såvel andre personer med anden etnisk herkomst end svensk som af personer af svensk herkomst.

Rapporten omhandler ikke direkte anbefalinger, men behovet for bl.a. identifikationsmuligheder for homoseksuelle / lesbiske i form af forbilleder samt adgang til information beskrives som væsentlig for begrænsning af problemstillinger i tilknytning til identifikation som homoseksuel / lesbisk.

4.2 Analyser m.v. fra Danmark / København

Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen har umiddelbart kendskab til følgende 2 større rapporter og 1 bog:

- *"Københavnerviv – En interviewundersøgelse med homoseksuelle med etnisk minoritetsbaggrund"* af Caroline Osander, Landsforeningen for bøsser og lesbiske, 2005.

Rapporten er et element i projekt "Din kultur- min kultur – vores kultur" som Landsforeningen for Bøsser og Lesbiske gennemfører med støtte fra Københavns Kommune. Rapporten omfatter kvalitative interview af 10 homoseksuelle / lesbiske af anden etnisk herkomst end dansk og inddrager herudover erfaringerne fra projektets rådgivnings- og samværsaktiviteter m.v.

Rapporten viser bl.a.:

- At homoseksuelle / lesbiske med etnisk minoritetsbaggrund afvejer de forventede konsekvenserne ved at være åbne om seksuel præference for eget køn. Nogle af respondenterne har oplevet væsentlig mere positiv reaktion fra egen familie end forventet, mens projektet har dog også kendskab til borgere, som har mistet familieforbundelse og tvangsægteskab som følge af åbenhed omkring seksuel præference.
- At der synes at være en klar sammenhæng mellem forældrenes uddannelsesniveau og accept af søn / datters seksuelle præference for eget køn. Jo højere uddannelsesniveau jo større accept.
- At ikke mindst lesbiske med anden etnisk herkomst end dansk er i størst risiko for at opleve social kontrol / sanktioner fra egen familie / miljø, herunder vold / tvang
- At åbenhed omkring seksuel præference for eget køn kan betyde en større tilknytning til det danske samfund.
- At homoseksuelle / lesbiske af anden etnisk herkomst end dansk oplever diskrimination fra homoseksuelle / lesbiske af dansk etnisk oprindelse, dette bl.a. ved at seksualisering af etnicitet er udbredt.

Det er rapportens konklusion, at respondenternes livsvilkår præges af mange forhold som sociale sammenhænge, job, uddannelse, skole m.v., men at mulighederne for intern dialog og kommunikation i familien ofte spiller en afgørende rolle i forhold til de unge homoseksuelle / lesbikes situation og forældres accept og forståelse af denne.

Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske konkrete rådgivnings- og samværsaktiviteter m.v. i projekt "Din kultur – min kultur – vores kultur" / "Salon Oriental" er nærmere beskrevet i kapitel 4.3.4.

- *"Homo" af Lars Erik Frank og Minna Groos, 2003.*

Bogen omhandler interview med en række homoseksuelle / lesbiske borgere. Et af disse er med en borger af anden etnisk herkomst end dansk. I interviewet omtales bl.a.:

- Problemstillinger omkring identitetsdannelse, mere det at være indvander end at være homoseksuel.
- Hensyn til egen familie / miljø, herunder frygt for genkendelse af oprindelsesmiljø og oprindelsesmiljøets opfattelse af, at homoseksualitet er en fase, man skal igennem
- Stofmisbrug.
- Racisme / diskrimination, ikke mindst de homoseksuelle / lesbiske miljøers seksualisering / objektgørelse af borgere af anden etnisk herkomst end dansk, som gør det vanskeligt for borgere af anden etnisk herkomst end dansk at blive forankret i de homoseksuelle / lesbiske miljøer.
- Behovet for tilknytning til eget oprindelsesmiljø.

Bogen har ingen anbefalinger, idet den har til formål at give et indblik i forskellige liv som homoseksuel / lesbisk for at nuancere forestillingerne omkring det at have præference for eget køn.

- "Ung 99 - en seksuel profil. Unge med anden etnisk herkomst end dansk". Rapport 4, 2002.

Rapporten er et uddrag fra "Ung 99 – en seksuel profil" som er baseret på en adfærdsundersøgelse blandt 13 – 25 årige i Bornholms Amt, Frederiksberg Kommune, Fyns Amt, Storstrøms Amt, Viborg Amt og Århus Amt.

Rapporten omfatter hermed ikke alene forhold om homoseksuelle / lesbiske unge af anden etnisk herkomst end dansk, men viser i relation til spørgsmålet om de problemstillinger homo- og biseksuelle møder bl.a.:

- At unge med anden etnisk baggrund end dansk har behov for at modtage en kvalificeret seksualoplysning. Netop pga. deres baggrund har de oftest ikke sammen vidensniveau om prævention, graviditet, sexsygdomme og seksualitet som unge af dansk etnisk herkomst.
- At analsex er et emne, som er meget følsomt at diskutere, men at 19 pct. af drenge fra Mellemøsten "ofte" praktiserer analsex. Det bemærkes i rapporten, at her ikke behøver at være tale om et homoseksuelt forhold, men om at prøve seksualiteten af eller demonstrere magt. "Modtager" i et sådan forhold er den, der har den laveste status i hierarkiet.
- At der er flere unge med anden etnisk herkomst end dansk, der har en restriktiv holdning til HIV-smittede borgere end unge af dansk etnisk herkomst.

Rapporten anbefaler bl.a., at seksualundervisning tilrettelægges på basis af dialog og respekt for de unge selv.

4.3 Praktiske erfaringer fra København / Danmark

I det følgende gengives nogle erfaringer fra Københavns Kommune og fra frivillige indsatser til gavn for borgere af anden etnisk herkomst end dansk, der har præference for eget køn.

4.3.1 *Erfaringer fra Sundhedsforvaltningens indsatser*

Sundhedsforvaltningen har koncentreret indsatsen overfor homo- og biseksuelle borgere mht. forebyggelse af Hiv / AIDS. Dette dels gennem årlig udlevering af ca. 800.000 kondomer via en række interesseorganisationer og gennem rådgivning for udsatte unge og unge.

Mht. udlevering af kondomer er denne prioriteret efter en risikobedømmelse og derfor primært koncentreret omkring mænd, der har sex med mænd, unge, indvandrergupper, der har særlige vanskeligheder med at skaffe eller benytte prævention og endelig stofmisbrugere generelt.

Mht. rådgivning sker denne dels via kommunens egne institutioner og dels via åben rådgivning. Det er erfaringerne fra Sund By frem til efteråret 2003, hvor Sund By butikkerne var åbne i bybilledet, at der stort set ingen spontan henvendelser var fra borgere af anden etnisk herkomst end dansk og derfor ingen registreret kontakt med stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end dansk.

Som led i Folkesundhed København arbejdes der nu med en mere inddragende strategi overfor grupper af borgere med anden etnisk herkomst end dansk. Sundhedsformidling i de lokale miljøer – lokale tilstedeværelse og særlige tilbud om livsstil og sunde vaner implementeres i boligområder, gennem kulturelle klubber og blandt andre interessegrupperinger.

4.3.2 *Erfaringer fra Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen*

Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen oplyser, at Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen ikke har oplysninger i relation til erfaringsopsamlingen. Det vil forudsætte, at skoler og institutioner anmodes herom.

4.3.3 *Erfaringer fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens indsats*

Døgntakten / Det etniske konsulentteam oplyser, at i relation til problemstillingerne omkring generationskonflikter, er seksuel identitet ikke et område, der bliver italesat, idet mange andre konflikter mellem den unge og forældrene fylder. Her er typisk tale om problemstillinger, der relaterer sig til den unges løsrivelse fra forældrene og manglende ønske om at indgå i de rammer som forældrene opstiller.

Etnisk konsulentteam har hermed heller ikke erfaring for, at kvinder, der har seksuel præference for eget køn, skal være særligt udsat for trusler om tvangsægteskaber.

I relation til unge, der henvender sig på krisecenteret (ml. 12 - 18 år), hvor 43% har anden etnisk herkomst, er det heller ikke Døgntaktens erfaring, at homoseksualitet er en italesat problemstilling.

Indenfor de sidste 3 år har der alene været 1 henvendelse fra en ung, hvor Døgntakten har haft formodning om, at en af problemstillingerne i forhold til konflikten mellem den unge og dennes familie, kunne relateres til den unges seksuelle identitet. Imidlertid ville både den unge og familien ikke tale om de forhold, der kan relateres til den unges seksuelle orientering.

Døgntakten har hermed ikke konkrete erfaringer, hvilket kan ses i sammenhæng med, at en del af de etniske unge er meget tilbageholdende i forhold til at tale om deres seksuelle orientering.

4.3.4 *Erfaringer fra Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske*

Landsforeningen af Bøsser og lesbiske (Landsforeningen) har valgt en flersidig strategi i sit arbejde.

Landsforeningen har udført en interviewundersøgelse "Københavnerviv" blandt målgruppen (beskrevet under afsnit 4.2) og dermed sikret, at der endelig findes tilgængelig viden om danske forhold og målgruppens behov.

Der er etableret en social gruppe "Salon Oriental", som mødes på egne præmisser og som afholder arrangementer i det homoseksuelle miljø. Der er afholdt 3 arrangementer i det homoseksuelle miljø i den forgangne projektperiode (frem til 1. halvår 2005). Gruppens

første arrangement fandt sted i januar 2005 og tiltrak etniske homoseksuelle fra forskellige aldersgrupper og sågar flere etniske homoseksuelle fra Malmø. De næste arrangementer fandt sted i henholdsvis marts og juni og var ligeledes en stor succes. Der blev efterfølgende tilkoblet en mailingliste til Salon Oriental på 70 personer, både etniske minoriteter og etniske danskere. I forbindelse med arrangementerne har Landsforeningen brugt flyers og generel annoncering om tilbuddet.

Landsforeningen har herudover via samarbejde med Medieværkstedet udviklet hjemmesiden Salon Oriental.dk, som etablerer en effektiv kommunikationskanal til målgruppen.

Landsforeningen konstaterer, at strategien om at afholde fester og sociale arrangementer har været et succesfuldt redskab til at nå og engagere målgruppen.

Da Salon Orientals arrangementer også er åbne for etniske danskere og heteroseksuelle etniske minoriteter benyttes dette forum også til et positivt og integrationsfremmende møde for alle parter. Fest, musik og dans er med til at nedbryde grænser imellem minoritet og majoritet og skaber fællesskab på tværs af kulturer.

Projektet har også vist, at de to grupper har mange generaliserende fordomme om hinanden og sådanne arrangementer er med til at rykke ved folks holdninger og skabe forståelse for hinandens forskelligheder og ligheder.

På et overordnet plan giver Salon Oriental de unge mulighed for at kombinere deres kulturbaggrund og seksualitet på en uproblematisk måde. Brugere har et frirum hvor de kan vende deres dobbelte identitet til noget positivt og formår at finde et fællesskab og være en del af et større netværk.

Landsforeningen tilbyder frivillig ugentlig rådgivning, dog vælger projektets brugere oftest at bruge hinanden eller den ansatte projektmedarbejder til at tale om afklaring, erkendelse og følelser omkring at være homoseksuel og problemer i forhold til familie og sociale netværk. Efter princippet om hjælp til selvhjælp søger særligt de unge råd og vejledning hos de lidt ældre i styregruppen eller hos andre, som de i nogle henseender opfatter som deres rollemodeller og taler om strategier og handleplaner for hvordan de skal indrette deres liv som ung generelt og særligt som homoseksuel med etnisk minoritetsbaggrund.

I de tilfælde hvor projektet vurderer, at en ung borger trænger til faglig professionel hjælp henvises til andre tilbud. Derfor har projektmedarbejderen indgået et samarbejde med Landsorganisationen af Kvindekrisecentre's (LOKK) ungerådgivning og har i flere tilfælde henvist til deres tilbud.

Synlighed er en af de centrale målsætninger i projektet. Derfor har projektmedarbejder i samarbejde med styregruppen gjort en aktiv indsats for at optræde i medierne, hvor hensigtsmæssigt. Ligeledes har kontakt og opsøgende arbejde været en central opgave i projektet og der er arbejdet med at skabe netværk til andre organisationer, institutioner og

projekter på mange niveauer med henblik på at øge bevidstheden om disse problemstillinger samt udbrede de erfaringer, der er opnået i projektet.

Som led heri er bl.a. indgået samarbejde med StopAids, Aids-linien og Akelin om afholdelse af en temadag: "Hvordan tackler vi seksualitet på tværs af kulturer – metoder til involvering og formidling". Det er Landsforeningens erfaring, at formidling om seksualitet til etniske minoriteter er et svært felt.

Landsforeningen har forsøgt at etablere samarbejde med etniske minoritetsforeninger. På grund af emnets karakter har dette dog endnu ikke været muligt at etablere samarbejde herom.

Landsforeningen har flere omgange samarbejdet med Berlin, Senatsverwaltung für Bildung, Jugend und Sport, som har en særlig sektion vedr. homoer (Fachbereich für gleichgeschlechtliche Lebensweisen). Berlin vurderes at være langt fremme med den forvaltningsmæssige forankring.

Herudover arbejdes der særligt sammen med polske foreninger, der får bistand til organisering. Endelig samarbejdes der bredt i Europa via ILGA-Europe, der er den europæiske paraplyorganisation for foreninger for homoseksuelle og lesbiske i Europa.

4.4 *Praktiske erfaringer fra andre lande / storbyer i EU*

Der har i lande som England (bl.a. London), Tyskland (bl.a. Berlin), Norge og Holland gennem flere år været rådgivning, sociale støttegrupper og støttegrupper for homo- og biseksuelle samt lesbiske af anden etnisk herkomst end dansk.

I det følgende beskrives indsætter⁴ fra:

- Berlin / Tyskland

Projekt Miles er etableret af Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske i Tyskland (LSV) og har to formål:

- At skabe større accept af homoseksuelle / lesbiske blandt indvandrere
- At støtte indvandrere med præference for eget køn i deres identitetsdannelse, bl.a. i forhold til diskrimination.

Miles tilbyder i forbindelse med sidstnævnte individuel rådgivning til lesbiske og bøsser med indvandrerbaggrund samt deres familier. Rådgivningen tilbydes indenfor alle spørgsmål om identifikation som homoseksuel / lesbisk og der formidles, om nødvendigt, videre til andre rådgivningsindsatser. Rådgivningen tager hensyn til forskellige kulturelle baggrunde m.v. Herudover ydes juridisk rådgivning, sprogundervisning og der er etableret støttegrupper.

⁴ Det bemærkes, at beskrivelser af praktiske indsatser fra andre storbyer i EU er baseret på web-research. Det har ikke været muligt at gennemføre studiebesøg, idet Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens anmodning om overførsel af midler til styrket internationalt samarbejde fra 2004 til 2005 ikke er blevet bevilget. Beskrivelserne i afsnit 4.5 og 5.4. er dermed begrænsede.

I forbindelse med at skabe accept er der i samarbejde med en af Berlins største indvandrerorganisationer, Türkischer Bund in Berlin-Brandenburg (TBB), gennemført kampagne om at stoppe diskrimination mod homoseksuelle / lesbiske. Kampagnen har været meget synlig i Berlin, bl.a. gennem store plaketter i bybilledet.

Det er de foreløbige erfaringer, at kampagnen har løsnet op omkring tabuet om homoseksualitet i indvandremiljøer i Berlin, ikke mindst de tyrkiske. Herudover har kampagnen betydet, at en række borgere af anden etnisk herkomst end tysk med seksuel præference for eget køn og / eller deres familier er blevet bekendt med mulighederne for at få støtte. Næste kampagne planlægges rettet mod russiske indvandrere.

Udover kampagnen gennemføres der også undervisning på skolerne i Berlin som led i forebyggelse af diskrimination og skabelse af større tolerance.

Projektet støttes af Berlin, Senatsforvaltningen for uddannelse, ungdom og sport, foreløbig frem til 2007.

- London / England

Naz Project London (NPL) er en bredspektret sundhedsindsats for borgere af anden etnisk herkomst end engelsk i London. Blandt aktiviteterne er bl.a. forebyggelse af diskrimination mod og styrkelse af forståelsen for forskellige seksuelle adfærdsmønstre.

NPL gennemfører i den sammenhæng bl.a. kampagner i offentligheden, bl.a. via humoristiske postkort, og tilbyder undervisning til unge i skolerne, herunder uddannelse af unge til at undervise andre unge i forebyggelse og seksuel livsstil. Et andet element er efteruddannelse af lærer indenfor seksualundervisning i kultur- og religionsforståelse.

Aktiviteterne støttes af en lang række kommuner i London, af Staten og af EU.

- Oslo / Norge

Skeiv Verden har til formål at skabe et levende og frigørende flerkulturelt fællesskab.

Skeiv Verden afholder løbende sociale aktiviteter / anonym rådgivning. Disse finder bl.a. sted privat for at undgå at interesserede borgere skal blive identificeret ved at komme på et kendt tilholdssted for homoseksuelle og / eller lesbiske, ligesom Skeiv Verden driver hjemmeside med mulighed for at chatte med ligesindede etc.

Herudover gennemføres der en række udadvendte aktiviteter med henblik på informering og synliggørelse.

Skeiv verden udspringer oprindeligt af projekt "Homofil Innvandrerungdom", et informationsprojekt som blev etableret med økonomi støtte fra den norske stat. Se også "Homofil ungdom med innvandrerbakgrunn – en forstudie til dokumentarfilm" under afsnit 4.1.

- Gjøteborg / Sverige

Projektet omhandler uddannelse af medarbejdere indenfor social arbejde, skoler, politiet mfl. i spørgsmål om æresrelateret vold pga. seksuel overbevisning.

I foråret 2005 er gennemført efteruddannelse af ca. 650 sagsbehandlere, lærer, skolesygeplejersker, integrationsmedarbejdere m.fl. Der er p.t. venteliste for medarbejdere, der ønsker at modtage uddannelse.

Herudover gennemføres en festival i Gøterborg den 22. – 24. oktober med temaet "För mänskliga rättigheter, mot hedersrelaterat våld". I sammenhæng med denne gennemføres tillige en filmfestival med ære som tema.

Endelig arbejder projektet med inddragelse af etniske minoritetsgrupper i drøftelse af emnet med særlig fokus på imamer / præster.

Projektet finansieres af Länsstyrelsen i Västra Götaland (Göteborg med omegn) via statslige midler til forebyggelse af æresrelateret vold.

5. **Kort review af nyere viden og praktiske erfaringer fra Danmark/ København og fra udlandet mht. borgere af anden etnisk herkomst, der er stofmisbrugere**

Følgende kapitel gennemgår først kort de større nyere undersøgelser, rapporter m.v. fra ind- og udlandet mht. borgere af anden etnisk herkomst, der er stofmisbrugere, som er Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen bekendt. Det antages hermed ikke, at der ikke forefindes yderligere relevante undersøgelser m.fl. der kan bidrage til afdækning af de problemstillinger, borgere af anden etnisk herkomst end dansk, der er stofmisbrugere, møder.

Idet erfaringerne mht. områderne i dag primært kommer fra udlandet, gives der først en kort gengivelse af de udenlandske analyser og herefter danske/københavnske analyser. Med kort menes at hovedkonklusioner forsøges gengivet, hvilket betyder at nuancer, forbehold m.v. går tabt.

Herefter følger så kortfattet gengivelse af de konkrete erfaringer fra aktiviteter for målgruppen i København samt fra andre lande/storbyer i EU, der er Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen bekendt..

5.1. Udenlandske analyser m.v. i relation til stofmisbrugere af anden etnisk herkomst
Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen har umiddelbart kendskab til følgende 5 større rapporter/artikler m.v. i relation til stofmisbrugere:

- *"Mapping Available Information on Social Exclusion and Drugs, Focusing on "Minorities" Across 15 EU Member States", EMCDDA, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction*

Undersøgelsen har til formål at afdække, hvad man ved i EU-landene om social eksklusion, etniske minoriteter og misbrug. Den er gennemført som en rundspørge blandt ressourcepersoner i de forskellige lande.

Konklusioner:

- På EU-niveau ved man meget lidt om social eksklusion, misbrug og minoriteter og der er relativt få fakta indsamlet i landene omkring minoriteter og misbrug.
- Politiet i landene har en tendens til at være stiltiende omkring minoriteter og misbrug.
- Der er få lande, der laver særlige indsats, der retter sig mod minoriteter og misbrug, hvilket kan bygge på frygt for at stigmatisere disse borgere yderligere. Storbritannien og Holland er dog undtaget herfra.
- Eksisterende myter om, at minoriteter skulle være særligt præget af misbrug kan ikke understøttes. Det er oftest EU-borgere, der er misbrugere.
- Somaliere anvender khat i Finland og Storbritannien.

Anbefalinger:

- At det i højere grad gøres muligt at gennemføre differentierede undersøgelser om misbrug og minoriteter gennem øget dataindsamling samt at der generelt gennemføres flere undersøgelser på området.
 - At der udvikles nye metoder.
 - At minoritetsorganisationer inddrages i tilrettelæggelsen af indsatsen.
 - At skaffe mere viden om, hvordan minoritetsgrupper selv tager hånd om misbrugsproblemer, eksempelvis ved at sende misbrugere til deres oprindelsesland for afvæning.
- *"Illicit drug abuse in second-generation immigrants: a register study in a national cohort of Swedish residents"* af Anders Hjern, Taylor & Francis Healthsciences

Undersøgelsens formål er at undersøge etniske og socioøkonomiske risikofaktorer for stofmisbrugsrelaterede hospitalsindlæggelser blandt 2. generationsindvandrere i Sverige. Undersøgelsen er registerbaseret og bygger på data om stofmisbrugsrelaterede hospitalsindlæggelser i perioden 1990-1999.

Undersøgelsens konklusioner er:

- Risikoen for stofmisbrugsrelaterede hospitalsindlæggelser var højere i storbyområder sammenlignet med landområder og mindre byer.
- 2. generationsindvandrere havde to til tre gange højere risiko for stofmisbrugsrelaterede hospitalsindlæggelser sammenlignet med den svenske majoritetsbefolkning.
- Der var en begrænset variation i risikoen for stofmisbrugsrelaterede hospitalsindlæggelser mellem forskellige etniske grupper af 2. generationsindvandrere (afrikaniske mænd havde det højeste antal indlæggelser, mens kvinder fra mellemøsten havde det laveste antal).
- 2. generationsindvandrere, bosat i Sverige i teenageårene, havde en mindre risiko for stofmisbrug end anden generationsindvandrere født i Sverige og 2. generationsindvandrere bosat i Sverige før teenageårene.
- Forfatteren foreslår, at den lavere risiko for andengenerations-indvandrere bosat i Sverige i teenageårene, har mere at gøre med deres minoritetsposition i det svenske samfund end med vaner og holdninger fra forældrenes oprindelsesland. Dvs. jo større integration, jo flere oplevelser med ulovlige rusmidler.
- Unge mænd med oprindelse i Mellemøsten og andre ikke europæiske lande havde en væsentligt højere risiko for stofmisbrug end unge kvinder med samme oprindelse, sammenlignet med hele undersøgelsens population. Forfatteren foreslår i denne sammenhæng, at forklaringen skal findes i kulturelle mønstre, der sætter rammerne for kønsspecifik opførsel i teenageårene.
- Når der blev korrigeret for socioøkonomiske forhold faldt risikoen for stofmisbrugsrelaterede hospitalsindlæggelser blandt 2. generationsindvandrere væsentligt. 2. generationsindvandrere er således i særlig risiko for stofmisbrug i Sverige, hvilket især kan forklares med dårligere socioøkonomiske levevilkår.
- Undersøgelsen bygger på registerdata om stofmisbrugsrelaterede hospitalsindlæggelser, hvorfor forfatteren tager forbehold for personer, der ikke søger behandling. Han henviser til undersøgelser, der påpeger, at indvandrere i Sverige har

samme adgang til behandling som majoritetsbefolkningen, men anerkender, at bestemte minoritetsgrupper måske har en tendens til at afstå fra behandling af misbrugsproblemer.

Anbefalinger:

- At boligområder, hvor der bor mange indvandrere gøres til særlige mål for præventive strategier
 - At præventive strategier rettet mod indvandrere bygger på samarbejde med minoritetsorganisationer og sundhedspersonale med minoritetsbaggrund.
 - At der udvikles behandlingsstrategier, der er følsomme overfor forskellige kulturelle baggrunde.
 - At informationskampagner anvender kanaler og sprog som anvendes og forstås af målgruppen.
- *"Heroin use, ethnicity and the environment: the case of the London Bangladeshi"* af Rupert White i tidsskriftet *Addiction* december 2001

Formålet med undersøgelsen er at beskrive tilstedeværelsen af brug af heroin i Londons Bangladesh-samfund. Undersøgelsen er baseret på behandlingsrelaterede indrapporteringer til en central database samt 21 interviews med heroin brugere med oprindelse i Bangladesh og en kontrolgruppe.

Undersøgelsens konklusioner er:

- Stofmisbrugere med minoritetsbaggrund i England har været væsentligt underrepræsenteret hos behandlingsinstitutioner for stofmisbrug. Der har været uenighed om, hvorvidt denne underrepræsentation afspejler den egentlige andel af stofmisbrugere blandt minoritetsgrupper.
- Blandt unge mænd med oprindelse i Bangladesh, bosat i London er forbruget af heroin dog steget fra et ubetydeligt niveau i begyndelsen af 1990'erne til et niveau, der er proportionelt højere end blandt unge mænd med engelsk oprindelse og unge mænd med anden asiatisk oprindelse end Bangladesh.
- 96 pct. af alle indrapporteringer om heroinbrugere med oprindelse i Bangladesh gjaldt mænd, og kvinder er således betydeligt underrepræsenterede for denne etniske minoritetsgruppe.
- Blandt heroinbrugere med oprindelse i Bangladesh indtages heroinen i langt mindre grad ved injektion end blandt heroinbrugere generelt.
- Der er en tendens til, at heroinbrugere med oprindelse i Bangladesh har prøvet at anvende heroin før de har prøvet at indtage alkohol. Forfatteren foreslår, at den muslimske holdning til alkohol kan bidrage til, at gruppen ofte har prøvet at anvende heroin før de har prøvet at indtage alkohol.
- Heroinbrugere med oprindelse i Bangladesh er i en bedre social situation (langt færre fx bor alene eller under midlertidige forhold) og har mere kontakt med deres ikke-brugende familie sammenlignet med brugere med engelsk oprindelse.
- Gruppen af brugere med oprindelse i Bangladesh havde færre betingede domme og søgte førstegangsbehandling lidt tidligere end heroinbrugere generelt.

- På baggrund af denne gruppes bedre sociale situation, må de forventes at have en god prognose for succesfuld behandling. Behandlingsindsatsen bør derfor sætte højere mål op for en succesfuld behandling. Der bør dog tages forbehold for, at de behandlingssøgende, som denne undersøgelse forholder sig til, kan have været i en bedre social situation end de der ikke søger behandling.
- Generelt set har Londonborgere med oprindelse i Bangladesh dog de dårligste socioøkonomiske vilkår af alle byens etniske minoritetsgrupper, gruppen vokser hurtigt og opfattes som isoleret. De er desuden blandt de senest ankomne asiatiske indvandrere.
- Det kan forventes, at der vil komme flere heroinbrugere blandt unge med oprindelse i Bangladesh, fordi gruppen af Londonborgere, der har oprindelse i Bangladesh generelt stiger.
- Forfatteren foreslår, at de særlige forhold vedrørende denne gruppes brug af heroin kan have at gøre med dens isolation og at heroinbrug er introduceret sent i denne minoritetsgruppe. Der er således risiko for, at der på sigt vil være flere kvinder blandt brugerne, flere der injicerer stoffet og dårlige sociale forhold for misbrugerne.

Anbefalinger:

- At familierne til heroinbrugere med oprindelse i Bangladesh bør inviteres til at deltage i behandlingen. Målet bør i højere grad være at undgå konflikter i familien frem for at have et psykoedukativt formål.
- At det sundhedspersonale, der forestår behandlingen eller evt. tolke kan tale syleti, som er deres modersmål, fordi en stor andel af kvinder i London med oprindelse i Bangladesh ikke taler engelsk.
- At man i højere grad inddrager eller tager højde for spirituelle og religiøse forhold i behandlingen af unge muslimer.
- At man tager kontakt til muslimske ledere mhp. fornuftige tiltag i forhold til gruppen af Londonborgere med oprindelse i Bangladesh.
- *"Cumulative adversity and drug dependence in young adults: racial/ethnic contrasts"* af R. Jay Turner og Donald A. Lloyd i tidsskriftet *Addiction*, marts 2003

Formålet er at undersøge ophobet udsættelse for stress som en risikofaktor for stofafhængighed og vurdere, hvorvidt gruppeforskelle bidrager til forskelle i hyppighed af stofafhængighed. Undersøgelsen bygger på 1803 interviews med tidligere elever fra Miami-Dade County public school i det sydlige Florida, USA. Interviewene omhandlede bl.a. en kortlægning af, hvilke og hvor mange sociale stressforhold eleverne havde været udsat for gennem deres liv (fx seksuelt misbrug, vold, dødsfald, forældres skilsmisse mv.).

Konklusioner:

- Jo flere sociale stressforhold eleverne havde været udsat for, jo større risiko havde de for at blive stofafhængige.
- Afrikansk-amerikanere var langt oftere udsat for sociale stressfaktorer end både de andre minoritetsgrupper og majoritetsbefolkningen. Alligevel havde denne gruppe en lavere risiko for stofafhængighed, når de havde været udsat for samme andel sociale stressfaktorer som de andre grupper.

- Forfatterne forklarer bl.a. denne mindre risiko for stofafhængighed blandt de afrikansk-amerikanske elever med, at de reagerer på deres høje udsættelse for sociale stressfaktorer på andre måder. Eksempelvis var der flest med posttraumatisk stresssyndrom blandt de afrikanske-amerikanske elever.

Undersøgelsen giver ingen anbefalinger.

- *"Gender and ethnic differences in smoking, drinking and illicit drug use among american 8th, 10th and 12th grade students, 1976-2000" af John M Wallace Jr., Jerald G. Bachman, Patrick M. O'malley, John E. Sculenberg, Shauna M. Cooper og Lloyd D. Johnston i tidsskriftet Addiction, februar 2003.*

Formålet er at undersøge etniske forskelle i brug af legale og illegale rusmidler blandt gymnasieelever. Der er særligt fokus på piger. Undersøgelsen bygger på spørgeskemaer uddelt på skoler i hele USA.

Konklusioner:

- Det er muligt, at drenge og pigers forbrug af rusmidler er ved at nærme sig hinanden for unge amerikanere generelt, dog er pigerne stadig underrepræsenterede blandt de amerikanske minoritetsgrupper. Det må dog formodes, at piger med minoritetsbaggrund er mere kulturelt integrerede end deres mødre og at de derfor på sigt også vil få et forbrug på niveau med drengenes.
- Blandt de forskellige etniske grupper af piger er forbruget af rusmidler højest blandt de indfødte indiansk-amerikanske piger (dette gælder også for drengene).
- De afrikansk-amerikanske og de asiatisk-amerikanske piger havde det laveste forbrug af rusmidler.

Anbefalinger:

- At undersøge, hvorvidt de risiko- og beskyttelsesfaktorer, som tidligere forskning har peget på, på baggrund af studier af majoritetsbefolkningen, også gælder for minoritetsgrupper, særligt piger.
- At det undersøges, hvorvidt mulige baggrunde som bosted, socioøkonomiske forhold, religion mv. eliminerer det, der i dag fremstår som en etnisk baggrund for risiko.

5.2. Analyser m.v. fra Danmark / København

Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen har umiddelbart kendskab til følgende 2 rapporter/artikler m.v.:

- *"Også ung i Århus" af Inge Wittrup, Center for Rusmiddelforskning, 1997*

Rapporten viser, at der blandt unge af anden etnisk herkomst end dansk er et stort mørketal af stofbrugere.

Undersøgelsen taler om en udbredt ukritisk afprøvning og forbrug af forskellige stoffer blandt unge fra etniske miljøer. Et forbrug, der er omgærdet af hemmelighedskræmmeri i

forhold til deres familie og øvrige miljø. Undersøgelsen påpeger, at de unge generelt mangler viden om stofferne.

Om brugen af stoffer er mere eller mindre udbredt blandt unge med anden etnisk baggrund end unge med dansk baggrund, kan undersøgelsen ikke sige noget om. Men den fastslår, at brugen af stoffer er ganske udbredt.

Det fremgår tydeligt af rapporten, at det er den sociale slagside blandt unge med anden etnisk baggrund, der slår i gennem. Der er generelt tale om unge, som ikke har fast tilknytning til arbejdsmarkedet og ikke slår til i uddannelsessystemet. Unge med anden etnisk baggrund end dansk kender, ganske som danske unge, til rusmidler. De tror, som danske unge, at de har kontrol over forbruget.

- *"Sociale indsatser i forhold til de allersvageste blandt de etniske minoriteter" af Marianne Skytte, AMID Working Paper Series 29/2002*

Papiret indeholder en forskningsoversigt om sociale tilbud til de allersvageste blandt etniske minoritetsgrupper. Oversigten gennemgår forskellige indsatsområder, herunder misbrug og misbrugsbehandling.

Den konkluderer, at der er meget lidt viden om dette felt og citerer forsker Dorthe Staunæs: "Såvel den danske misbrugsbehandling som forskningen vedrørende samme har været farve- og kulturblind". Citatet stammer fra Staunæs' pilotstudie om behandling af misbrugere med etnisk minoritetsbaggrund "En 'anden' bruger? Behandling af misbrugere med etnisk minoritetsbaggrund", udført ved Center for Rusmiddelforskning ved Århus Universitet. Den anden undersøgelse som forskningsoversigten gennemgår er den ovennævnte "Også ung i Århus" af Inge Wittrup.

Dorthe Staunæs' undersøgelse peger på følgende mangler: Der er ikke gennemført analyser af betydninger af 'etnisk andethed' for misbrugsbehandlingens forløb og resultat. Det er et uudforsket område, hvilke muligheder og problemer, der er for misbrugere på institutioner, der retter sig særligt mod etniske minoriteter. Der er i misbrugsbehandlingen og i rådgivning og anden behandling en omfattende praktikererfaring, som ikke er opsamlet.

Forskningsoversigten citerer desuden Dorthe Staunæs for, "at misbrugere med etnisk minoritetsbaggrund kommer i klemme i store dele af behandlingssystemet. På den ene side overdrives kulturel forskellighed, og på den anden side underdrives den. Men hvad den kulturelle forskel egentlig betyder i den enkeltes liv, og hvordan den enkelte og behandlingsverdenen bruger kultur, er der ikke særligt fokus på."

5.3 Praktiske erfaringer fra København / Danmark

I det følgende gengives nogle erfaringer fra Københavns Kommune og fra frivillige indsatser til gavn for borgere af anden etnisk herkomst end dansk, der er stofmisbrugere.

5.3.1 *Erfaringer fra Sundhedsforvaltningens indsatser*

Til stofmisbrugere foretages udlevering af sprøjtesæt samt sprøjter og kanyler.

Mht. rådgivning sker denne dels via kommunens egne institutioner og dels via åben rådgivning. Det er erfaringerne fra Sund By frem til efteråret 2003, hvor Sund By butikkerne var åbne i bybilledet, at der stort set ingen spontane henvendelser var fra borgere af anden etnisk herkomst end dansk og derfor ingen registreret kontakt med stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end dansk.

Som led i Folkesundhed København arbejdes der nu med en mere inddragende strategi overfor grupper af borgere med anden etnisk herkomst end dansk. Sundhedsformidling i de lokale miljøer – lokale tilstedeværelse og særlige tilbud om livsstil og sunde vaner implementeres i boligområder, gennem kulturelle klubber og blandt andre interessegrupperinger.

5.3.2 *Erfaringer fra Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen*

Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen oplyser, at Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen ikke har oplysninger i relation til erfaringsopsamlingen. Det vil forudsætte, at skoler og institutioner anmodes herom.

Man har dog, efter en konkret forespørgsel fra formanden for de somaliske foreninger i København, Abdisame Douale, gennemført en lille rundspørge om misbrug af rusmidlet khat blandt folkeskoleelever med somalisk baggrund. Rundspørgen blev gennemført via de somaliske modersmålslærere.

Med det forbehold, at modersmålslærerne kan have svært ved at få børn og forældre i tale om problemet, har modersmålslærerne ikke konstateret misbrug af khat blandt eleverne. Dog har man konstateret, at enkelte somaliske børn er negativt påvirkede af deres fædres khatmisbrug.

5.3.3 *Erfaringer fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens indsatser*

Rådgivningscentrene oplyser, at mht. de unge er der primært tale om drenge af anden etnisk baggrund end dansk, der retter henvendelse. Der er dog begyndt at komme enkelte piger af anden etnisk herkomst end dansk. De har typisk fået adgang til stofferne gennem venner og bekendte. Mange starter med brug af stofferne til fester, på diskoteker eller i hashklubber. Misbruget udvikler sig så med tiden. Hvis en egentlig forebyggelsesindsats skal i gang vurderer rådgivningscentrene, at det er nødvendigt med koordinering mellem tilbudene til unge, herunder klubber, idrætsforeninger, SSP mv.

Samtaler med unge 2. generationsindvandrere, der er i behandling i Københavns Kommune, bekræfter resultaterne fra Århus (beskrevet under afsnit 5.2). De unge, der er i behandling, oplyser derudover, at unge indvandrere generelt ikke kender til behandlingsmuligheder for stofafhængige. De har ingen forestillinger om, hvor man kan gå hen for at få hjælp, ligesom de ikke har tiltro til terapeutiske tiltag og samtaler. Kendskab til behandling er ikke en viden, der deles blandt indvandrerunge. De, der er i behandling oplyser, at de er blevet opfordret hertil af deres sagsbehandler på lokalcentret.

Rådgivningscentrene vurderer, at det for gruppen af unge 2. generationsindvandrere er nødvendigt med et særligt fokus på involvering af familien, når behandlingsforløbet skal igangsættes.

Rådgivningscentrene vurderer desuden, at det ofte er vanskeligt at finde egnede behandlingstilbud både for stofafhængigheden og eventuelle psykologiske problemer. Enten findes der ikke egnede tilbud eller de unge med anden etnisk baggrund opleves som for 'kaotiske' til at kunne indgå, ligesom mange af de tilbud, der er direkte henvendt til flygtninge og indvandrere med psykiske problemer, ikke modtager stofafhængige. Der er således behov for en holdningsbearbejdning vedrørende modtagelse af misbrugere med anden etnisk baggrund end dansk i behandlingstilbudene.

I forbindelse med ovenstående skal det bemærkes, at det har vist sig at brede oplysningskampagner rettet mod unges brug af stoffer kan have en utilsigtet reklameeffekt for brug af stoffer ved at fremhæve og dramatisere en bestemt livsstil. Kampagner har hermed ikke den tilsigtede virkning overfor unge i risiko. Derimod har det vist sig at direkte interventioner overfor unge i risiko, enten individuelt eller i grupper, hvor der kan sættes på motiverende samtaler eller rådgivning, hvor den unge selv sætter fokus, er langt mere effektiv.

Rådgivningscentrene og herbergerne har, via den opsøgende gadeplansindsats, kendskab til en gruppe hjemløse somaliere med misbrugsproblemer. Det er primært somaliske mænd, der er født i Somalia og flygtet til Danmark i forbindelse med krigen i 1990'erne.

Det drejer sig om ca. 30 personer, der for de flestes vedkommende har et blandingsmisbrug, der består af alkohol, hash og khat, derudover lidt kokain. Gruppen isolerer sig og tager sig, for de ældres vedkommende, af hinanden. Derfor opleves gruppen som svær at gå til i behandlingsøjemed, fordi det er svært at få kontakt med den enkelte og videregive informationer om misbrug, konsekvenserne heraf og behandlingsmuligheder. Desuden passer gruppen ikke ind i rådgivningscentrenes tilbud fordi misbruget primært består af alkohol, som ikke er omfattet af behandlingstilbudene.

Når alkoholbehandlingen med strukturreformen kommer til Københavns Kommune vil denne problemstilling måske blive lettere at håndtere. Nogle af disse mænd er i antabusbehandling. Det vurderes at være nødvendigt med en forebyggende indsats, hvis det skal undgås, at gruppen i højere grad 'integreres' i et dansk misbrugsmønster, der består af hårdere rusmidler.

Tjek-Punkt, der har til formål at bygge bro mellem marginaliserede unge og det sociale og sundhedsmæssige system, med henblik på at yde relevant hjælp til den enkelte unge, har konkrete henvendelser om unge mænd af anden etnisk herkomst end dansk, der er homoseksuelle, samtidig med at de har misbrug. I nogle tilfælde finansieres misbruget ved salg af seksuelle ydelser.

Det er kendetegnede for disse borgere, at de skjuler deres homoseksualitet, og har meget lavt selvværd. Nogle er selvmordstruede.

Mht. misbrug er det oplevelsen, at der i dag er flere etniske misbrugere i gademiljøet, ikke mindst omkring Maria Kirkeplads.

Det er erfaringen, at spørgsmålet om misbrug er tabubelagt. Selv når der er tale om dokumenteret og synligt misbrug opleves det, at borgerens familie benægter situationen. Forhold, der gør det endog meget vanskeligt at opnå dialog om problemerne.

U-turn, der er et rådgivnings- og behandlingstilbud, åbnet juni 2004, finder ikke, at de har virket længe nok til at få specifikke erfaringer med målgrupperne for indeværende erfaringsopsamling.

Særlig indsats overfor svært problematiske stofmisbrugere på Vesterbro

30-50 stofmisbrugere på Vesterbro opleves som svært kaotiske og voldelige i deres adfærd, hvilket skaber utryghed blandt beboerne i området. Der er overvejende tale om yngre personer i alderen 20 til 35 år af overvejende arabisk eller nordafrikansk herkomst.

På nuværende tidspunkt findes der ikke tilbud i det etablerede sociale hjælpesystem, som kan rumme eller fastholde denne gruppe. Der er derfor igangsat en særlig indsats med det formål at afdække og dokumentere, hvori problemerne med denne gruppe mere konkret består. Indsatsen foregår primært som gadeplansarbejde i tæt samarbejde med den eksisterende gadeplansindsats.

Der forventes at der i løbet af 2006 bliver udarbejdet en rapport baseret på den indsamlede viden om gruppen og dens behov for hjælp.

5.3.4 Erfaringer fra Mændenes hjem

Mændenes hjem har en gruppe af borgere af anden etnisk herkomst end dansk, der har komplekse misbrugsproblemer og en del af disse har herudover psykiatiske problemer, sprogproblemer, svært ved at kunne indgå i integrationsforløb etc.

Problemstillingerne i forhold til disse borgere opleves i dag mere intensivt end tidligere, idet borgere med stofmisbrug dels er blevet koncentreret på mindre plads omkring Mændenes hjem, Maria Kirkeplads, Abel Cathrines gade og Victoriagade, dels fordi misbruget i dag omfatter væsentlig mere kokain end tidligere. Anvendelsen af kokainen betyder, at brugerne i dag er mere aggressive end tidligere.

Det er kendetegnede, at borgere af anden etnisk herkomst end dansk med stofmisbrug har svære ved at indpasse sig i institutionsrammen, bl.a. på baggrund i manglende socialiseringsprocesser i skole m.v. Hertil kommer at medarbejdere på baggrund af borgerens etniske herkomst end dansk tit føler at de ikke kan slå til pga. manglende viden om borgerens oprindelseslande / kulturer. Noget der kan føre til modstand blandt personale overfor borgere af anden etnisk herkomst end dansk, herunder institutionel racisme.

Mændenes hjem har gode erfaringer med anvendelsen af rollemodeller, i form af borgere, der er blevet stoffrie, og ser gerne mere fleksibilitet i samarbejdet med Kommunen, bl.a. ved at tilbud om afvænning kan gives straks ved en borgers henvendelse herom.

5.4 *Praktiske erfaringer fra andre lande / storbyer i EU*

EMCDDA, som er den korte betegnelse for "European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction", har lagt en oversigt over "lovene eksempler i 2004 på præventive tiltag" ud på deres hjemmeside. Herunder findes også eksempler på tiltag, der har borgere med etnisk minoritetsbaggrund som målgruppe. EMCDDA har meget lidt viden om disse projekter:

- Tyskland, "Migration, migrants and addiction problems". Projektets målgruppe er professionelle indenfor områderne uddannelse, unge og socialt arbejde samt nøglepersoner indenfor migrantfamilier. Formålet er at redegøre for behovet for forebyggelse af misbrug blandt repatrierede. Projektet gennemføres som diskussionsfora og netværk mellem professionelle.
- Holland, "Cannabis Intelligence Amsterdam". Målgruppen er indvandrerunge, der bruger cannabis. Formålet er at sætte fokus på, at det er ved at blive normalt at anvende cannabis blandt indvandrere. Projektet gennemføres ved gruppemøder mellem unge.
- Holland, "Youth with a message". Målgruppen stofmisbrugere blandt indvandrere. Formålet er forebyggelse. Projektet gennemføres ved udarbejdelsen af en håndbog og træningskurser.

Derudover er der ikke mange praktiske erfaringer i EU-landene om behandlings- eller forebyggelsesindsatser særligt rettet mod borgere med etnisk minoritetsbaggrund. EMCDDA's rapport "Mapping Available Information on Social Exclusion and Drugs, Focusing on "Minorities" Across 15 EU Member States" konkluderer, at de fleste lande ikke opsamler viden decideret om etnicitet, når det gælder stofmisbrug, ligesom der i mange lande ikke sættes fokus på misbrug blandt minoriteter af frygt for at skabe yderligere stigmatisering. Ifølge EMCDDA er Storbritannien og Holland foregangslande på dette område.

6. Arbejdsgruppens foreløbige refleksioner og anbefalinger

6.1 *Refleksioner i forhold til problemstillingerne for homo- og biseksuelle af anden etnisk herkomst end dansk*

Det er i det gennemgåede materiale dokumenteret, at borgere af anden etnisk herkomst end dansk med seksuel præference for eget køn, alt andet lige, må vurderes at have større risiko for isolation, psykiske problemstillinger, herunder selvmordsforsøg og tvang / social kontrol fra egen familie / miljø, end tilsvarende danske borgere.

Det er ligeledes kendetegnende at der kun er et ringe kendskab til de tilbud, der ydes homo- / biseksuelle og lesbiske borgere, hvortil kommer at der generelt blandt flere etniske miljøer i dag er ringe tillid til det danske samfund og dets offentlige institutioner.

Hertil kommer at beskrivelsen af de praktiske erfaringer udover ovenstående baggrund ifølge danske og udenlandske rapporter også kan indikere, at servicen i dag ikke er i stand til at opfange borgernes behov og ønsker, bl.a. som følgende af manglende viden hos medarbejderne.

Københavns Kommunes service må på baggrund heraf ikke vurderes i dag at være fuldt ud fyldestgørende i forhold til borgere af anden etnisk herkomst end dansk, med seksuel præference for eget køn.

Der vurderes hermed at være behov for såvel at styrke som tilrettelægge servicen for homo- og biseksuelle samt lesbiske borgere af anden etnisk herkomst end dansk på anden måde end i dag.

Indsatser, der ikke er begrænset til de homoseksuelle / lesbiske af anden etnisk herkomst end dansk selv, men i høj grad også er tilrettelagt til gavn for deres familier og miljøer, idet det er den sociale kontrol / risiko for udstødelse fra egen familie / miljø, der er en væsentlig årsag til flere af de særlige problemstillinger som borgere af anden etnisk herkomst end dansk, der er homo-/biseksuelle og lesbiske møder.

Herudover er der jf. det gennemgåede materialer indikation for, at der også inden for de homo-, biseksuelle og lesbiske egne miljøer er behov for indsats mht. at forebygge diskrimination.

Endelig er der indikation for behov for en bredere forebyggende indsats i forhold til børn og unge samt deres familier, ikke mindst børn / unge med etnisk minoritetsbaggrund. En indsats der bl.a. må antages også at ville få en forebyggende virkning i forhold til den æresrelateret vold og hate-crime der dag udøves overfor homo- og biseksuelle samt lesbiske i København og styrke identitetsdannelsen generelt blandt unge med præference for eget køn.

Det er dermed, på basis af indeværende første erfaringsopsamling, Familie- og Arbejds-markedsforvaltningens vurdering, at der er behov for at iværksætte et udviklingsarbejde herom.

Et udviklingsarbejde, som dog ikke bør være begrænset til Københavns Kommune, idet det må vurderes at der er tale om en generel problemstilling for hele landet, hvorfor Staten bør inddrages heri.

Det vurderes herover, at der tillige bør undersøges om der kan etableres et internationalt erfarings- og udvekslingssamarbejde herom, idet problemstillingerne også er kendt i udlandet og man flere steder er længere i udviklingen af sådanne indsatser, ikke mindst i Berlin.

Det kan i den sammenhæng i øvrigt oplyses, at EU-kommissionens repræsentation i Danmark har oplyst, at der ikke synes at have været iværksat nogle brede metodeudviklings- og erfaringsudvekslingsprojekter med støtte fra EU. Dette f.eks. via 6. rammeprogram for Forskning og Udvikling, Socialfonden (Equal) eller programmet Foranstaltninger mod forskelsbehandling i relation til indsatser for homoseksuelle / lesbiske med minoritetsbaggrund.⁵

6.2 *Refleksioner i forhold til stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end dansk*

Misbrugere med anden etnisk baggrund end dansk ses i behandlingssystemet, men er underrepræsenterede i forhold til deres andel af Københavns befolkning. Det er vurderingen, at misbruget for førstegenerationsindvandrernes vedkommende oftest har baggrund i sociale forhold og/ eller oplevelser med krig, tortur, forfølgelse mv. i hjemlandet.

Det er vurderingen, at borgere med anden etnisk baggrund i mindre grad har kendskab til mulighederne for behandling.

Den manglende viden om minoriteter og misbrug giver dårlige forhold for at tilrettelægge eventuelle særlige forebyggelses- og behandlingsindsatser og vurdere behovet herfor.

Analyser fra udlandet peger på, at jo mere integreret en minoritetsgruppe bliver, jo større er risikoen for, at den også integrerer misbrugsvanerne. Det er således muligt, at der på sigt vil komme langt flere behandlingskrævende stofafhængige med etnisk minoritetsbaggrund. Der er ligeledes risiko for, at den meget lille andel af kvinder med etnisk minoritetsbaggrund, der er stofafhængige vil stige i takt med en stigende integration i det danske samfund.

6.3 *Arbejdsgruppens foreløbige anbefalinger*

I overbestemmelse med Københavns Kommunes Integrationspolitikks målsætninger om, at:

- Københavns Kommune arbejder for, at flygtninge og etniske minoriteter føler sig velkomne og respekterede som ligeværdige medborgere,

⁵ Det skal dog bemærkes, at Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske har medvirket i et forundersøgelingsprojekt "Europäische Initiative zur generationenübergreifenden Familienförderung für Lesben und Schwule (VP/2001/012)". Projektet blev ikke realiseret. Herudover støtter EU-kommissionen ILGA-Europe.

- Det er Københavns Kommunes opgave at bidrage til, at de etniske mindretal bliver selvforsørgende, aktive og handlingskompetente borgere, som tager et medansvar for Københavns udvikling,
- Retter sig mod alle borgere, som på grund af deres etniske baggrund har særlige behov, og at
- Københavns Kommune som led heri skal sikre tilpasning af sine serviceydelser således, at der også tages hensyn til flygtninge og indvandreres særlige forudsætninger og behov.

anbefaler arbejdsgruppen,:

- At der rettes henvendelse til Staten om etablering af et udviklingsprojekt omkring rådgivning af borgere af anden etnisk herkomst end dansk med præference for eget køn, deres familier og miljøer i København.

Erfaringer fra udlandet, herunder ikke mindst Berlin, viser at det er muligt at inddrage etniske minoritetsforeninger m. flere i debat og holdningsbearbejdelse omkring bl.a. homo- og biseksualitet, end det har været muligt hidtil i Danmark.

Det er arbejdsgruppens opfattelse, at inddragelse af de etniske minoritetsforeninger og andre relevante interessenter, herunder Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske er en afgørende forudsætning for at skabe tillid til servicen og åbenhed omkring emnerne.

I overensstemmelse med Københavns Kommunes integrationspolitik om, at:

- Integration er en livslang proces, som omfatter alle borgere. En gensidig integration kræver forståelse og en åben dialog,

i overensstemmelse med Kommunalplan 2005, at:

- København skal være en mangfoldig storby med variation og kvalitet i boligformer, erhverv, kultur- og fritidstilbud, som skaber grobund for, at mange forskellige livsformer kan udfolde sig i byen,

i overensstemmelse med målene for Folkesundheden, at:

- Københavnernes sundhed og livskvalitet skal fremmes,

og herunder handleplanen for etniske minoriteter overordnede indsatsmål:

- Der skal udvikles målrettede forebyggende tilbud til etniske minoriteter på livsstilsområdet – det skal ske i samarbejde med de etniske minoriteter,

anbefales det, at et sådan udviklingsprojekt søges gennemført i samarbejde med relevante interessenter, herunder Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske, og

- At der ved iværksættelse af et sådan udviklingsprojekt bl.a. arbejdes konkret med:
 - Inddragelse af etniske minoritetsforeninger m. flere i generel informations- og formidlingsarbejde som led i diskriminationsforebyggelse.
 - Åben anonym rådgivning, såvel i nattelivet som via nettet.
 - Identitetsskabende aktiviteter.

- Familiegrupper.
- Hjemmesider på relevante sprog med informationer om rådgivnings- og aktivitetstilbud.
- Forebyggelse af diskrimination internt i de homo-/biseksuelle/lesbiske miljøer.
- Information til unge, deres familier og miljøer, bl.a. med henblik på forebyggelse af æresrelateret vold og hate-crime samt styrkelse af identitetsdannelsen hos unge med præference for eget køn.
- Efteruddannelsestilbud for rådgivere, vejledere, lærer, politibetjenter m.fl. mht. de problemstillinger som unge med præference for eget køn oplever, herunder forebyggelse af strukturel diskrimination.

Et sådan projekt kan med fordel tage udgangspunkt i det etablerede samarbejde mellem Københavns Kommune og Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske.

I lyset af, at problemstillingerne omkring seksuel identitet blandt etniske miljøer er et generelt problem for ikke mindst mange storbyer i Europa, og at der flere steder arbejdes aktivt med forskellige tilgange og metoder, anbefaler arbejdsgruppen:

- At mulighederne for etablering af et internationalt samarbejde omkring erfaringsudveksling og metodeudvikling mht. rådgivning af homo- og biseksuelle af anden etnisk herkomst end dansk, deres familier og miljøer undersøges.

Det bemærkes, at et sådan projekt vil være i overensstemmelse med visionen for Københavns Kommunes internationale politik:

- ”København skal være en attraktiv og respekteret storby,
- Københavns Kommune skal være ledende i samarbejde med andre europæiske storbyer”.

Herudover bemærker arbejdsgruppen følgende:

- I dansk sammenhæng er der ikke megen viden om, hverken omfanget af misbrug, eller om, hvorvidt det er nødvendigt med særlige indsatsområder eller behandlingstilgange. Det anbefales derfor, at man skaffer sig større viden om sådanne forhold mhp. at kunne forebygge en eventuel udvikling mod stigende misbrug blandt minoritetsgrupper og sikre en bedre behandlingsindsats.
- De forskellige praktiske erfaringer, der er undervejs på området samt den kommende undersøgelse fra Socialministeriet og ALS Research forventes inden for den nærmeste fremtid at pege på mere konkrete behov for indsatser i en dansk kontekst.

6.4 Om anden erfaringsopsamling

Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget bevilligede den 22. juni 2005 følgende foreninger støtte:

- Landsforeningen af Bøsser og Lesbiske til drift af Salon Oriental, produktion og distribution af oplysningsmaterialer, lønmidler og administration. Herudover støtte til udarbejdelse af undervisningsbog.

- EITAN, Israelsk Kultur- og Ungdomsforening i Danmark, til debat om misbrug og seksualitet.
- Center for den danske og iranske kultur til information og gadeplansarbejde mht. stofmisbrug.
- Babylan, Phillipine Women's network til information i forhold til seksualitet og misbrug.
- Somalilands Kvindeforening til undervisning i seksuelle adfærdsmønstre og seksuelt betingede / overførte lidelser.
- Mødestedet, Kirkens Indvandrere Arbejde til debat om seksualitet og misbrug.

Erfaringerne fra disse projekter vil indgå i 2. delopsamling. Herudover forventes 2. delredegørelse at omfatte:

- Projekt X-pressen i Valby for unge stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end dansk.
- Erfaringer fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens behandlings- og rådgivningstilbud U-turn, der henvender sig til misbrugere under 18 år.
- Erfaringer fra Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningens særlige indsats overfor svært problematiske stofmisbrugere på Vesterbro.
- Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen forventes desuden i 2006 at igangsætte en redegørelse for omfanget af misbrug blandt hjemløse med anden etnisk baggrund end dansk. Redegørelsen vil især sætte fokus på misbrug af khat.
- Socialministeriet har finansieret en undersøgelse om unge med anden etnisk baggrund end dansk og deres stofmisbrug. Undersøgelsen gennemføres af ALS Research og forventes udgivet i september/ oktober 2005.

Litteraturliste

- "A Minority within A Minority: British Non-heterosexual Muslim" af Andrew Yip, 2003, End of Award Report for the Economic and Social Research Council, England
- "Cumulative adversity and drug dependence in young adults: racial/ethnic contrasts" af R. Jay Turner og Donald A. Lloyd i tidsskriftet Addiction, marts 2003
- "Ethnic minority gay men – Redefining community, restoring identity" af Peter Keogh, Laurie Henderson og Cathrine Dodds, Sigma Research, februar 2004
- "Gender and ethnic differences in smoking, drinking and illicit drug use among american 8th, 10th and 12th grade students, 1976-2000" af John M Wallace Jr., Jerald G. Bachman, Patrick M. O'malley, John E. Sculenberg, Shauna M. Cooper og Lloyd D. Johnston i tidsskriftet Addiction, februar 2003.
- "Hedersrelateret våld mot ungdomar på grund af sexuell lægning" af Hans Knutagård og Elisabet Nidsjö, RFSL Rådgivningen Skåne, Skåne i Utveckling 2004:24
- "Heroin use, ethnicity and the environment: the case of the London Bangladeshi" af Rupert White i tidsskriftet Addiction december 2001
- "Homo" af Lars Erik Frank og Minna Groos, 2003
- "Homofil ungdom med innvandrerbakgrunn – en forstudie til dokumentarfilm" af Hans Morten Skivik, Maren Arna Eide og Karin Dammen Nikolaisen, Oslo 2003
- "Illicit drug abuse in second-generation immigrants: a register study in a national cohort of swedish residents" af Anders Hjern, Taylor & Francis Healthsciences
- "Københavnerviv – En interviewundersøgelse med homoseksuelle med etnisk minoritetsbaggrund" af Caroline Osander, Landsforeningen for bøsser og lesbiske, 2005
- "Lesbiske og homofile med innvandrerbakgrunn – En pilotundersøkelse" af Bera Ulstein Moseng, Norsk institutt for forskning om oppvekst, velferd og aldring, NOVA Rapport 14/2003
- "Mapping Available Information on Social Exclusion and Drugs, Focusing on "Minorities" Across 15 EU Member States", EMCDDA, European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction
- "Også ung i Århus" af Inge Wittrup, Center for Rusmiddelforskning, 1997
- "Som en kamel med två pucklar – Om homosexuella invandrare i Sverige"
- "The Rise of the Creative Class" af Richard Florida, 2002.
- "Ung 99 - en seksuel profil. Unge med anden etnisk herkomst end dansk". Rapport 4, 2002 af Thomas Haansbæk, Statens Folkhälsoinstitut nr. 2002:4
- "Sociale indsatser i forhold til de allersvageste blandt de etniske minoriteter" af Marianne Skytte, AMID Working Paper Series 29/2002
- Udkast til Sektorplan for Københavns Kommunes Indsats overfor stofmisbrug 2005 – 2007 for (1. udgave af 21. januar 2005), Københavns Kommune

Søren Holmboe

Fra: laursen.s@gmail.com på vegne af Søren Laursen [soren_laursen@lbl.dk]

Sendt: 26. oktober 2005 00:49

Til: Søren Holmboe

Cc: Caroline Osander; Kim Foss Lund

Emne: Erfaringsopsamling om homoseksuelle af anden etnisk baggrund mv.

Københavns Kommune
Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen
Att.: Søren Holmboe
(Fremsendt som mail)

Vedr. "Første erfaringsopsamling om de problemstillinger homo-, biseksuelle samt stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end dansk møder"

Kære Søren Holmboe

Landsforeningen for bøsser og lesbiske takker for at have fået ovenstående erfaringsopsamling i høring. Det er et imponerende og grundigt arbejde, I har lavet, som vidner om, hvor seriøst Københavns Kommune er gået til denne opgave. Vi er glade for at have kunnet bidrage med viden om forholdene for københavnske homoer med etnisk minoritetsbaggrund og med at skabe nogle tilbud til denne gruppe.

Landsforeningen finder jeres anbefalinger gode og relevante, og vi vil meget gerne være med i et initiativ om udvikling af rådgivning som foreslået. Vi bemærker, at forslaget indebærer en bred vifte af initiativer, bla. identitetsskabende aktiviteter.

Vi er i Landsforeningen meget tilfredse med, at det er lykkedes at skabe en social platform for etnohomoer, hvor målgruppen selv er engageret i arbejdet. På dette punkt mener vi, at vi adskiller os fra bla. de andre nordiske lande, og at den københavnske tilgang har givet en forankring i målgruppen, som er meget værdifuld. Det er imidlertid også en skrøbelig og sårbar konstruktion pga. den traditionelt ringe organisationserfaring i gruppen. Derfor anbefaler Landsforeningen, at denne aktivitet kan understøttes og videreudvikles indenfor rammerne af det foreslåede projekt.

Landsforeningen finder, som kommunen, at det ville være relevant, at staten gik ind i projektet. Vi deltager gerne i en dialog herom.

Landsforeningen stiller sig i det hele taget gerne til rådighed for sparring og videre drøftelser om konkretisering af initiativer.

Og så blot nogle få sproglige ting:

I skriver konsekvent 'homoseksuelle og lesbiske', men ordet homoseksuel dækker både bøsser og lesbiske på dansk (modsat norsk, hvor 'homofil' alene betyder bøsse). Så man skal bruge enten 'homoseksuelle' eller 'bøsser og lesbiske'.

Vores tyske søsterorganisation hedder LSVD (ikke LSV) (p. 23)

Og så står vores foreningsnavn ukorrekt visse steder: Vi er Landsforeningen for bøsser og lesbiske, ikke Landsforeningen af bøsser og lesbiske.

Med venlig hilsen

26-10-2005

Søren Laursen

--

Søren Laursen

Landsforeningen for bøsser og lesbiske

Københavns Kommune Integrationsrådet

Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget
Rådhuset
1599 København V

Att.: Søren Holmboe

Dato: 26. oktober 2005

Høringssvar om ”Første erfaringsopsamling om de problemstillinger homo-, biseksuelle samt stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end dansk møder”

Integrationsrådet i Københavns Kommune har modtaget anmodning om høringssvar om ”første erfaringsopsamling om de problemstillinger homo-, biseksuelle samt stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end dansk møder” med høringsfrist er den 26. oktober 2005.

Integrationsrådet har følgende bemærkninger til høringsanmodningen:

”Integrationsrådet hilser første erfaringsopsamling om de problemstillinger homo- og biseksuelle samt stofmisbrugere med anden etnisk herkomst end dansk møder velkommen.

Det har dog givet anledning til en vis undren hos Integrationsrådet, at Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen har valgt at lave en fælles erfaringsopsamling for disse to vidt forskellige befolkningsgrupper, der intet andet har til fælles end deres etniske minoritetsbaggrund.

Af Sagsfremstillingen fremgår det, at Københavns Kommunes service over for homo- og biseksuelle med anden etnisk baggrund end dansk er ”ufyldestgørende”. Trods en fin og uddybende erfaringsopsamling, der gør rede for forskellige problemstillinger og anbefalinger inden for de to målgrupper, mangler Integrationsrådet en afklaring af, hvordan Københavns Kommunes service er ufyldstgørende – skulle der ikke snarere stå, at kommunens service ikke står mål med behovet? Hertil vil rådet gerne spørge, om denne ufyldstgørende service er udtryk for en prioritering af ressourcer og midler? Eller at denne befinder sig i en udviklings- og opstartsfasen?

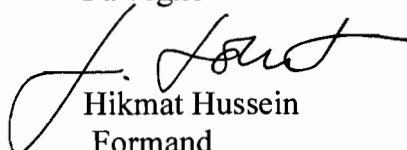
I sagsfremstillingen fremgår det, at misbruget hos første generation af indvandrere primært har baggrund i sociale forhold og eller oplever med krig, tortur, forfølgende mv. i hjemlandet. Endvidere, at internationale erfaringer viser, at desto større oplevelse af integration af minoritetsgrupperne desto større integration er der også i misbrugsmiljøet – har man overblik over eller bare en ide om, hvilke grupper af især unge med etnisk minoritetsbaggrund, der er i farezonen? I rapporten nævnes blandt andet unge kvinder, hvilke erfaringer bygger dette på? Og de Khat-misbrugende somalierne samt arabiske og nordafrikanske misbrugere på Vesterbro/Mændenes hjem, som omtales i erfaringsopsamlingen, kan man vel ikke sige er ”velintegrerede”? Derfor mener Integrationsrådet, at der bør være større overblik over, hvilke grupper, der er i farezonen for eller potentielt allerede er i et misbrug. Endvidere bør

der være fokus på, at disse grupper kan have vidt forskelligartede behov for opsøgende arbejde, information og behandlingstilbud.

I sagsfremstillingens Økonomiafsnit – bliver der udelukkende gjort rede for midler til indsats over for homo- og biseksuelle etniske minoriteter. Hvad med de stofafhængige, vil kortlægning af omfang, grupper i farezonen og viden om behov for særlig behandlingsformer blive finansieret inden for de midler, der er afsat til indsats over for homo- og biseksuelle? Dette mener rådet bestemt ikke er en god ide.

Integrationsrådet vil godt benytte lejligheden til at rose det gode samarbejde, som Københavns Kommune har med Salon Oriental/Landsforeninger for Bøsser og Lesbiske. Dette er et samarbejde, som Integrationsrådet mener, der kan komme rigtig gode resultater ud af.”

På vegne af rådet

Hikmat Hussein
Formand

/ Hanna Kledal
Næstformand

Rådhuset
1599 København V

Telefon
33 66 33 66

Direkte telefon
33 66 24 58

Telefax
33 66 70 75

E-mail
Integrationsraadet.kbh@faf.kk.dk

Familie- og Arbejdsmarkedsforvaltningen
Sekretariatet
Rådhuset
1599 København V

Att.: Søren Holmboe

Dato: **31 OKT. 2005** J.nr.: IU 41/2005

**Høringssvar vedr. første erfaringsopsamling om de problemstillinger
homo-, biseksuelle samt stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end
dansk møder**

Hermed fremsendes Det rådgivende Integrationsudvalgs høringssvar til sagen IU 41/2005 – første erfaringsopsamling om de problemstillinger homo-, biseksuelle samt stofmisbrugere af anden etnisk herkomst end dansk møder.

Det rådgivende Integrationsudvalg godkendte ved skriftlig votering den 31. oktober 2005 følgende høringssvar:

”Det rådgivende Integrationsudvalg tager den første erfaringsopsamling til efterretning.”.

Kopi af beslutningsprotokol er vedlagt.

Med venlig hilsen

Bo Asmus Kjeldgaard
Formand for Det rådgivende Integrationsudvalg